

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E.

Kiadó:
Az Országos Erdészeti Egyesület.

Szerkesztő:
Dr. Bedő Albert.

Megjelenik minden hónap 28.-án.

Harminczhetedik évf.

VII. füzet.

1898. július hónap.

Előfizetési díj egy évre 8 frt. Az Országos Erdészeti Egyesület oly alapító tagjai, kik legalább 150 frt alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is a 3 frt évi tagsági díj fejében, ingyen kapják. Azok az alapító tagok, kik 150 frtnál kevesebbet alapítottak, 3 frt kedvezményes árért járathatják.

— Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, Lipótváros, Alkotmány-utca, 10. szám. II. emelet. —

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltetnek.

Az önálló magyar vámtarifa kérdéséről.

A kereskedelemügyi minister által f. é. július 14-ére a vámtarifa tárgyában összehívott szaktanácskozmány alkalmával július 18-án előadta: Dr. Bedő Albert.

Nem lehet kétség abban, hogy a tárgyalás alatt lévő vámtarifa elkészítését a fennálló körülmények természet-szerű követelése tette szükségessé s a midőn ezt elismerem, többé nem kívánok a megkötött kereskedelmi szerződésekből s a fennálló vámviszonyokból levont akadémikus észrevételekkel és feltételezésekkel foglalkozni, hanem egészen közvetlenül foglalkozom magával a tarifával s elmondom nézetemet az elénkbe terjesztett kérdésekre.

A tarifa beosztását helyesnek tartom, mert nem csak céljának megfelelő, de az érdekelt közönség előtt is ismeretes, s mert érdeme, hogy szükség nélküli kétes ujitást nem tartalmaz. A maximális és minimális tarifa alkotását én sem tartom jónak s így szükségesnek sem.

A földmívelési és ipari érdekeket felölelő három kér-

désre együttesen óhajtok felelni, mert a tarifának ezekre vonatkozó intézkedései szintén egymásra vonatkozó kölcsönös hatásukkal vannak hivatva a földmivelés és ipar érdekeinek javát előmozdítani.

Minden nemzet közgazdasági életében a legmagasabb színvonalon álló földmivelés teszi lehetővé a legfokozottabb igények szolgálatára képes ipari fejlődést s hogy az a nemzet, mely gazdasági haladásának biztosítását nem akarja egyoldalú és így ingóbb alapra helyezni, egyenlő gonddal s a rokonérzés egyenlő mértékével kell, hogy felkarolja földmivelését és iparának fejlesztését; ugyanezért magam részéről is feltétlenül követendőnek ismerem és kívánom, hogy vámtarifánk megállapításánál mind a földmivelési, mind az ipari érdekekre egyenlő elbánás alkalmaztassék.

Az előttünk fekvő vámtarifa mind földmivelési, mind ipari tekintetben *tulmagas* követelésekre helyezkedik s nem egy esetben ellentétbe is jut a földmivelés vámtétele az ipart érdeklő vámmal. Én azt hiszem, hogy mindig czélszerűbb, ha az alkalmazandó tételek a természetszerű jogosultsággal bíró azzal a fokozattal lesznek megállapítva, melyet aztán a mindenkor lojálisnak ismerendő ellenféllel szemben, a saját érdekeink igazát bizonyító okokkal könnyebben támogathatunk.

Ha tehát ily szempontból tekintve magasaknak is tarthatjuk a tarifa tételeit, másfelől éppen nem szabad elzárkoznunk az elől, hogy földmivelésünk rászorult az *eddiginél* nagyobb védelemre s hogy az az ország, mely iparát megteremteni akarja a szabadkereskedés mezején nem lehet új uttörő, de igenis köteles alkalmazni *azokat a legmagasabb vámokat, melyeket saját közgazdasági érdekeinek helyes megítélése parancsol*, ezért vagyok részemről is

abban a véleményben, hogy a *mostaninál* magasabb agrár-vámokra van szükségünk, mert a velünk e téren versenyző államoknak időközben a földmivelés támogatására tett intézkedései arra utalnak; az agrár-vámoknak az a része, mely erdőgazdaságunkra vonatkozik, nagyobb jelentőséggel alig bír, s bátran olyannak tekinthető, hogy a mit a vámon hoz, azt a réven majd elfizeti.

Most, midőn Európa minden állama s még azok is, melyeknek gazdag ipara, magas fokú fejlődése alapján, világforgalmi nagy jelentőséggel bír, elismeri azt a nagy hivatást, mely a földmivelésre az államfentartás szempontjából hárul s igyekszik annak nem csak védelmét fokozni, de azt saját iparával szemben is még erőteljesebbé tenni, megengedhető volna-e a magunk ellen való vétkezés megbocsáthatatlan és megtorlást érdemlő büne nélkül, hogy mi, a kiket a földmivelés tartott fenn, annak részére, a midőn szüksége legnagyobb, a lehető legjogosultabb és legerőteljesebb támogatást vámtarifánkban ne biztosítsuk!

Földmivelésünknek az eddiginél jóval tetemesebb segílyre van szüksége s ugyanezt követeli iparunknak az a része is, a mely közvetlenebb összefüggésben áll a földmiveléssel s mely nevezetesen a szesz, a cukor, a sör s a keményítő anyagok termelésére terjed ki; különösen védendő iparunknak a nyerstermékeket feldolgozó része, a műfaipar, a fabutorkészítés, továbbá az, a mely földmivelő népünknek házi foglalkoztatást nyújt s mely a városi és falusi lakosság kevésbé vagyonos részének keresetét s illetve kézi foglalkoztatását elősegíti. Védendőnek tartom továbbá vasiparunkat s ezt különösen bátorkodom hangsúlyozni, mert a vas minden ország elsőrendű szükségletét képezi s mert mi ma kerekszámban 20 millió forint értékű vasat és vasárukat hozunk be, holott hazánk annak

nyersanyaga termelésére a legjobb minőségű vasköveket bírja s a leggazdagabb vasércz-telepekkel rendelkezik. A tarifának a vas-vámokra vonatkozó azzal a megokolásával, hogy erdeink nem tudnak a vas termelésére elegendő jó faszenet szolgáltatni, nem értheték egyet, mert az merőben téves, miután mi, a rendes évi faterméseken felül is, oly nagy bükkfa-készlettel rendelkezünk, hogy a kerekszámokban és évenként egy millió mázsával behozott vasnak termelésére szükséges faszenet csupán a felesleges pusztló fakészletből félszázadon át fedezhetjük!

A földmivelés és ipar számára szükséges hathatósabb segítynek, fennálló államjogi viszonyainkból folyólag, az Ausztriával való alkotmányos kiegyezés útján kell biztosítani, a mire azonban az ugynevezett «kölcsonös méltányos kiegyezés» stereotyp fogalma az eddig gyakorolt módon nem lehet elegendő, hanem annak teljesen bizonyult valósággá kell lenni; mert csak ennek megtörténte esetében lehet azt megengedni, hogy a tervezett és most előttünk fekvő vámtarifára szükség ne legyen.

Ha azonban a jog és igazság e méltányos követelése Magyarország érdekeit teljesen számbavevő kielégítést nem nyerhetne, hanem a «kölcsonös méltányosság» megmaradna annak a régi tág köpenynek, melynek kopott redői alatt tovább kellene a nélkülözés és pusztulás terheit viselni, akkor teljes joggal előáll annak a szüksége, hogy Magyarország függetlenül és egyedül a saját érdekeinek figyelembevételével rendezze be gazdasági életének vezetését; a mikor aztán kétségtelenül meg is fogja találni azokat az eszközöket, melyek alkalmasak és felhasználhatóak is lesznek, akár megfelelő szerződés, akár az autontarifa mellett, földmivelését és iparát az egészséges fejlődés útjára vezetni.

Mint földmivelő ember egyáltalában nem látok semmi félni valót vagy szerencsétlenséget abban, ha az a fél, mely baráti jobbunkat visszautasítja, saját javunk erősebb szolgálatára s ezzel az önálló gazdasági és ipari élet feltételeinek közvetlenebb keresésére és kifejtésére kényszerít; és pedig annál kevésbé kell ettől tartanunk, mert hiába való minden aggály és tépelődés, mert előbb vagy utóbb, de bizonyára át kell esnünk a közgazdasági fejlődésnek azon a korszakán, mely földmivelésünk emelkedése mellett, a földünk természetének és népünk érdekeinek megfelelő iparágak felkarolása által, az iparos Magyarországot is megteremti.

Mi, a kik az Ausztriával való kiegyezésnek őszinte hívei vagyunk s mint ilyenek a gazdasági téren való szövetekezéssel is megbarátkozni tudunk, ezt mindig saját érdekeink igazságos biztosításával értjük; s ezért, ha az osztrákokkal való vám- és kereskedelmi együttélést fenn tartandónak vélem, ezt egyedül azért teszem, mert az a meggyőződéseim, hogy közgazdasági viszonyainknak az a lényeges átalakulása, melyre szükségünk van, hogy hazánk mezőgazdasága és ipara a nyugati államokéval a versenyt jobban kiállhassa, a vám- és kereskedelmi szövetség ideje alatt, bár ugyan sokkal lassabban, de a hosszabb idő alatt könnyebben törleszthető és türehető áldozattal lesz elérhető; ha azonban ezt a szövetséget nem lehet olyanná átalakítani, mely a joggal várt fejlődést biztosíthatja, akkor az a véleményem, hogy jobb hamarabb, mint később áttérni közgazdasági viszonyainknak önálló intézésére, mert akkor mindenesetre elérjük még azt a nyereséget is, hogy a velünk versenyző államok nem lesznek időközben még nagyobb versenyképességü fejlődéssel gazdagabbak.

A 17 millió lakossal bíró magyar államnak ereje

nyugodtan vállalkozhatik közgazdasági életének önálló vezetésére; a magyar föld mivelőinek nincs mit tartani attól, hogy az ember elsőrendü szükségletét képező gabonát és húst értékesíteni ne lehetne, mert meg kell azt szerezni ott, a hol enni akarnak, a gyomor ereje és követelménye pedig mindig és mindenütt hatalmasabb volt és lesz, mint a nélkülözhetőbb iparczikkek bírása után való törekvés. S vajjon a félelem megokolására szolgálhat-e az a körülmény, hogy Ausztriának a Magyarországból rendes termés mellett szállított buza és rozs mennyiségén kívül még 20—25 millió forint értékű buzára és 8—10 millió forint értékű rozsról van szüksége. Abban sem lehet kételkedni, hogy a magyar állam meg ne adhatná földmivelőinek azt a fokozott védelmet, melyet a változott helyzet magával hoz; hiszen iparunk a külön vámterület mellett naponként erőteljesebbé fejlődhetvén, nélkülözheti a közvetlen anyagi támogatást s rendelkezésünkre fognak állani az új helyzet által hozott új jövedelmek az ipari vámokból, melyek tiszta többletét a mostani vámjövödelmeken felül legalább 30 millió forintra becsülöm, a mely összeg aztán úgy hiszem elegendő lehet arra, hogy a mezőgazdaság helyzetét, annak helyesen megválasztott alakban adva, a nehezebb idők lefolyásáig megkönnyítse s azután sok más kulturális szükségletünk fedezésére szolgáljon tápláló forrásul! *Semmi* okunk tehát félni attól a muló árnyéktól, mely a külön vámterületet követőleg közgazdasági életünkre borulhat, mert egészen képesek vagyunk annak hátrányos hatását elhárítani!

És itt meg kell még jegyeznem, hogy én azt a nézetet sem osztom, hogy azokat az ipari vámokat mind nekünk kellene megfizetni, mert van azoknak az iparczikkeknek alkalmazott és általunk már hosszú időn át

fizetett értékében még elég jókora olyan összeg, melyet az illető termelők szívesen fognak a vámfedezetre engedni; mert hiszen elvégre is csak úgy lesznek kénytelenek megelégedni a kisebb, de még mindig megfelelő jövedelemmel, a mint már régen megelégedtek a morva és cseh czukorgyárosok a hajdani nagy osztalékok tetemesen megfogyatkozott maradékával.

A pénzügyi vámokat és a tengeri-behozatalt illető két utolsó kérdésre van szerencsém kijelenteni, hogy a pénzügyi vámokat semmi szín alatt sem tartom fölemelendőknék s hogy a tengeren való behozatal kedvezményezését, úgy kivitelünk, mint a közvetítő kereskedelem megnyerése végett is, a teljesíthető legnagyobb mértékben ismerem kívánatosnak.

A tölgy pajzstetűje.

Irta: *Ratkovszky Károly*, magyar kir. főerdész.

Az «Erdészeti Lapok» 1896. évi VII. füzetében már hirt adtam arról, hogy a tölgy pajzstetűjét a sopronvármegyei Csorna községnek határában, a községbeli volt urbéresek erdejében, nagyobb mennyiségben találtam kocsános tölgyön és pedig kizárólag 30—40 éves fáknak kéregrepedéseiben. A rovar, mely az általánosan ismert akác-pajzstetűtől alakra nézve lényegesen különbözik, mivel tömeges fellépésénél fogva fontossággal bírónak véltem, meghatározás céljából a m. kir. rovar-tani állomás-hoz küldtem be. Az innen nyert értesítés szerint tudományos neve: *Kermes reniformis* Geoffr. Hivatalos körutaim alkalmával ezután mindig kiterjesztettem figyelmemet arra is, hogy vajjon más helyeken nem található-e szintén ez a károsnak látszó rovar. Megfigyeléseimnek eredménye az

lett, hogy a *Kermes* előfordulását észleltem még Mosonvármegye Miklósfalu és Halászi községeiben, továbbá Sopron vármegyében Ivánban, Himodon, Bogyoszlón, Osliban s ujabban Locsmádon és Ujkéren is.

Legnagyobb mennyiségben Csornán, a volt urbéresék erdejében, Ivánban, a gróf Széchényi-féle hitbizományhoz tartozó «Öregültetés» nevű erdőben s végre Ujkéren szintén a gróf Széchényi-féle erdőbirtokon fordul elő; Himodon a volt urbéresék erdejében, valamint Bogyoszlón is kevésbé nagy számban, Halásziban, Miklósfaluban, Osliban és Locsmádon pedig csak itt-ott elszórtan jön elő.

Valamennyi itt felsorolt erdő termőtalaja sekély és televényszegény, kivéve Oslit és Csornát, mert itt televénydus a termőréteg, de szintén sekély s átlag 15—25 cm-nek felel meg. Az altalaj mindenütt tertiár képződményű kavicsos agyag, sárga agyag, helyenkint tiszta kavics, vagy főveny is.

A megtámadott erdők kocsános tölgyfái tehát e termőhelyen már nem találhatják meg a fejlődésükhöz szükséges erőteljes táplálékot, mert a tölgnél mélyen lenyuló szivgyökér itt csakhamar terméketlen réteghez ér. Osliban és Miklósfaluban jelentőséggel nem bír a tölgy-pajzstetű előfordulása, mert az csak az egyéb főfanemek (kőris és nyár) közt előforduló néhány kocsános tölgyre terjed ki; de ezek határozottan sinylenek.

Általában kocsántalan tölgyön is csak nagyon elvétve található a kermes s így ez minden valószínűség szerint a kocsános tölgy új rovarellensége, mely esetleg a kocsántalan tölgyet is megtámadhatja.

A bajjal, most már mint meglevővel, foglalkoznom kellett, annál inkább, mert az itt felsorolt erdőknek, melyekben a rovar előfordulását közvetlenül észleltem, összes

területe 1495-77 k. hold, vagyis a csepregi m. kir. erdőgondnokság kezelése alá került erdők 10 százaléka. Ez a százalék természetesen még nagyobb, ha csak tisztán a főlgyerdőket vesszük tekintetbe, a mint a jelen esetben különben kell is tenni, így számítva már a pajzstetű előfordulása a területnek egy harmadára terjed. Az erdőgondnokság kezelése alá nem tartozó uradalmi erdőkben a pajzstetű előfordulásáról közvetlen tapasztaláson alapuló tudomásom nincs, mert ezeket hivatalos elfoglaltságom s egyéb okok miatt be nem járhattam, de ezeknek az erdőknek talajminőségéből, szomszédos fekvéséből s egyéb a felsorolt erdőkével megegyező viszonyaiból következtethetem, hogy ott is körülbelül ilyen arányu lesz a kermes előfordulása.

Az első *Kermes reniformis*-t, mint már előbb jelzém, 1896. év nyarán találtam Csornán s az «Erdészeti Lapok» ugyanazon évi VII. füzetében erről rövid tudósítást írva, ígéretet tettem közelebbi adatok közlése iránt.

Most tehát, hogy az elterjedésre és életmódra vonatkozólag alkalmam volt részletesebb megfigyeléseket tenni, kötelességemnek tartom ezeket a nagyérdemű szakközönység szives tudomására hozni azzal, hogy az ilt közölt nyomokon indulva, könnyebb lesz a nagyobb hivatottsággal bírónak, illetve szakképzett entomologusnak a kermes életmódjára és káros voltára, esetleg az ellene való védekezésre nézve teljesen megbízható adatokat szolgáltatni annál is inkább, mert az, az ilyen megfigyelésekhez föltétlenül szükséges segédeszközökkel s főleg idővel is rendelkezhetik.

Ez a coccida a Hemiptera rendbe tartozik; himje szárnyas, a nőstény ellenben szárnyatlan. A himrovar április hó végén, május elején jelenik meg s napos, meleg

időben végzi a nőstények megtermékenyítését; a folyó évben az első himet április hó 28-án találtam. A himek száma sokkal kisebb, mint a nőstényeké, ugyannyira, hogy egy-egy himre legalább 10 nőstényt is lehet számítani. A him testhossza $1-1\frac{1}{4}$ mm., feje igen kicsiny, rövid csápokkal, tora kidomborodó, potroha kupos alaku, egy a test $\frac{1}{3}$ hosszának megfelelő, lefelé behajló penisszel; színe világos vörhenyes barna; 2 szárnya egészen átlátszó, nagyon vékony hártya, alig észrevehető erezéssel; a szárnyak hossza a test kétszeresének, szélessége fent a testhossznak felel meg. Az áttelelt nőstények eleinte piszkos szürkésbarna színűek, később a haránterek sötétbarnává lesznek s a barna szín 2—2 harántgyűrű között, a fejlődés előrehaladásával folyton terjed, míg összeérve, az egész rovar sötétbarnává lesz. A nőstény alakja körteszerű, vagy még helyesebben, leginkább a szőlőmaghoz hasonlít, azzal a különbséggel, hogy felső része aránylag még szélesebb. Egészen véve hosszában összehajtott pajzs, mely a vékonyabb végével van megtapadva. Kifejlett korában hossza 3—4, sőt 5 mm., szélessége 2—4, vastagsága 2—3 mm. Alakja tehát az ákáczpajzstetű lapos, kerületes alakjától nagyon eltérő.

A kéregrepedésekben a csucscsal van szorosan egymás mellett nagy számban, egy vagy több sorban megtapadva, illetve a rovar szipókája a nedvet vezető szövetbe van beeresztve és pedig olyan erősen, hogy a különben puha élő rovar helyéből élve eltávolítani nem lehet, mert szipókája s ezzel együtt egyéb belső részei is ott maradnak.

A tölgy-pajzstetűnek évente csak egy generációja van; a megtermékenyített nőstények petéiket, melyek az ákáczpajzstetű petéihez hasonlítanak, maguk alá rakják s azután

elszáradnak; ez május végén, június közepén következik be. A kikelő álcák nagyon világos barnák s a tölgylevelekre vándorolnak; télire pedig a kéregrepedésekbe mennek vissza.

Tapasztalásom szerint sima, vékony ágakon nem tapadnak meg az álcák, hanem főleg a törzsön s a vastagabb ágakon fejlődnek ki, a hol a kéreg már repedezett s a repedések között az élő szövet nedve könnyen hozzáférhető. Az elszáradt nőstények eredeti helyükről könnyen eltávolíthatók, de azért már elszáradt állapotban is több éven át megmaradnak helyükön, ha külérőszak nem távolítja el s körülöttük új generációk fejlődnek. A nőstények tavasszal édes, átlátszó mézszerű folyadékot választanak ki nagy mennyiségben, mely nagy harmatcseppek alakjában hull, illetve folyik le; ez a nedv ragadós volta is hozzájárul ahhoz, hogy az elhalt példányok is hosszabb ideig maradnak meg eredeti helyükön. A nedv-kiválasztás sokkal erősebb, mint az ákáczipajzstetűnél.

Az áttelelt pajzstetűk csak részen hagyják el áttelelési helyüket, a mennyiben a többség megmarad a kéregrepedésekben s aránylag csak kevés nőstény megy feljebb a vastagabb ágakra, hogy ott telepedjék meg. Táplálékukat a törzsön is megtalálják s csak az itt helyet nem lelők mennek tovább fel.

Tapasztalásom szerint az elnyomott kocsános tölgyfákon sokkal több kermes található, mint az uralkodón s mindenütt főleg a törzs déli oldala van ellepve.

Hogy mennyire ártalmas ez a rovar, azt még egészen biztosan megállapítani nem lehet, már azért sem, mert előfordulása s életmódja sincs teljesen kiderítve, de minthogy a tölgy nedvét szívja, mindenesetre feltehető, hogy akkor, ha igen nagy számban lép föl, kevésbé jó,

vagy éppen meg nem felelő talajon álló fákon, azok sínylését, sőt ha huzamosabb időn át tart a baj, a fák elhalását is előidézheti. Egészen fiatal erdőkben nem találtam, gondos keresés daczára sem, tölgy-pajzstetűt az itt elősorolt községek területén, hanem csak a 18—40 éves, magról és sarjról keletkezett állabokban.

Hogy ez a pajzstetűfaj már régebben lappang tölgyeinkben, azt nagyon valószínűnek tartom, valamint azt is, hogy mostani gyors elterjedésének magyarázatát a legutóbbi 3 év túlságosan enyhe és csapadékszegény telének kell tulajdonítanunk. Ez az időjárás mindenestre kedvezett az áttelelő fiatal pajzstetűeknek, míg ellenben a 90-es évek elején e vidéken uralkodott szigorú és hódús telek megakadályozták volt a nagyobb mérvű elszaporodást.

A tölgy-pajzstetű előfordulásáról hazánkban, tudtommal, először 1889. évben adott hirt az ungvári kir. erdőfelügyelőség, mely 255. számmal, a minister úr ő nagyméltóságához intézett jelentésében röviden megemlíti, miszerint a gróf Schönborn-féle munkács-szentmiklósi uradalomhoz tartozó isnyétei erdőgondnokság kerületében észleltek egyes tölgy- és kőrisfákon pajzstetűt. Faja meghatározva nem lett; mint védekezés ellene a fák kivágása ajánlatott és foganatosított, minek folytán továbbterjedését megakadályozták. Ezután a Kermesről a hazai erdészeti irodalomban említés nem történt; ez a fent érintett jelentés is csak az 1896. évben megjelent, «Az akác-pajzstetű kérdése Magyarországon» című füzetben tételesen közzé.

Találkozunk még a tölgy-pajzstetű ismertetésével az «Erdészeti Lapok» 1897. évi III. számának «Lapszemle» című rovatában, a hol Péch Dezső, m. kir. erdőmester közli, hogy Franciaországban 1891. év óta fordul elő

a bouconnei és montechi uradalmi erdőkben. Itt először M. R. de Lapasse figyelte meg s M. E. Henry, a nancyi erdészeti tanintézet tanára «*Lecanium quercus*» néven határozta meg.

Ebben a cikkben a pajzstetű és annak életmódja is le van írva, de az alakja nincs részletesen megmondva, mert a közölt két méret után indulva, az alak az ákác-pajzstetű lapos pajzsalakjának is megfelelhetne, holott a tölgy-pajzstetű, mint már fentebb is jelzém, körte-, illetve szőlőmag alakú, mely hegyesebb oldalával van a kéregrepedésekben megtapadva; épen ezért szükségesnek tartottam 3 méretet közölni.

A mi ebben a leírásban életmódjáról, így a párzási és fejlődési időről van elmondva, az is eltér némileg az általam közvetlenül észlelt időhatároktól; az eltérés azonban nem lényeges s ennek fontosság épenséggel nem tulajdonítható, mert ez mindenesetre első sorban az éghajlattól és időjárástól függ. Ez évben pl., április 20-tól kezdve, olyan meleg volt az időjárás e vidéken, hogy a tölgyesek a különben is heves talajon egészen zöldek voltak a hó végén s május hó legelső napjaiban a cserfák is már kifejlett levelekkel pompáztak. A rovarvilág is tehát jóval előbb kezdte meg életműködését.

Azt sem tapasztaltam itt, hogy a fiatal ágak alsó részén telelnének át a pajzstetvek, hanem csakis azt, hogy a törzsek alsó részén a repedésekben vannak s innen nem is mennek el messze, hanem többnyire helyben tapadnak meg. Ezt 18—40 éves erdőkben találtam így, mely korban a kocsános tölgy kéregrepedéseinek alsó szintjétől még könnyen megközelíthető a táplálékul szolgáló nedv s épen azért lehetséges, hogy idősebb s vastagabb kérgű fáknál kénytelen a pajzstetű a vékony ágakat felkeresni.

A *korompenész* (Fumago) mindenütt kísérője a pajzstetveknek s így ennek is a tölgnél, mert az a nőstények mézszerű ürülékének megerjedése alkalmával származik. Ez úgy a leveleken, mint az ágakon és törzsön is észlelhető s gyakorlott szemnek már messziről felismerhetővé teszi az ellepett fákat.

Hogy a lombfakadás késleltetve van a pajzstetűvel ellepett tölgyeknél, azt szintén állíthatom, de nem becsülöm a hátramaradást többnek 6—8 napnál.

A Henry-féle *Lecanium quercus* és a *Kermes reniformis* Geoffr. tehát egy és ugyanazon rovarnak tartandó, csakhogy a két entomologus azt egymástól függetlenül határozta és nevezte meg.

Henry védőszerűl egy oldatot ajánl, melynek összetétele az idézett cikkben le van írva, de mint ott is mondva van, a szernek alkalmazása nagyobb erdőterületen keresztülvihetetlen. A védekezésre egyébiránt a rovarnak itt észlelt életmódját tartva szem előtt, a hóolvadás utáni felnyesés sem mutatkozik célszerűnek.

Legtöbbet talán úgy lehetne elérni, ha erős drótkefékkel lehetne a törzseket a peterakás ideje előtt — május hó elején — ledörzsölni, mert ekkor már olyan nagyok, hogy a figyelmet nem könnyen kerülhetik ki. De ez is annyi gondosságot tételez fel s olyan nagy költséget okoz, hogy így csakis egyes fákat védhetünk meg.

A mi a megtámadott törzsek kivágását illeti, ez, ha nagyobb területre vonatkozik, olyan kárral jár középkorú állabokban, hogy szintén nem ajánlható, különösen már azért sem, mert még egyáltalában véve kérdéses, hogy képes-e a kermes egészen tönkretenni a tölgyet s vajjon olyan veszélyes-e, hogy nyugodt lelkiismerettel nyulhatunk ehez a végső eszközhöz.

Hogy a jelenleg már megtámadott tölgyerdőket mesterséges uton a pajzstetvektől megszabadíthassuk, arról talán egyelőre le kell mondanunk, de a jövőre nézve semmiestre sem szabad szem előtt tévesztenünk azt, hogy kocsános tölgyet csak a neki megfelelő jó és mély talajon lehet nevelnünk. Első sorban tehát a termőhelynek megfelelő fanem-változtatásra kell gondolnunk akkor, midőn a jelenlegi állabok vágás alá kerülnek. Fiatalkorban a gyengébb talaj is megfelelőnek látszik, de későbbben kimerülvén, a kocsános tölgyet kellőleg táplálni nem tudja; ez sínyleni kezd s mindenféle rovarellenség alkalmas tanújává lesz. A talajvizsgálatnak mindig meg kell előznie az erdőtelepítést, mert itt bizonyára megboszulja magát mindig a felületes, nem szakszerű eljárás s pedig néha csak olyan későn, hogy a tarthatatlan helyzetbe nagy kárral is bele kell nyugodnunk ideiglenesen, mert segíteni ilyenkor már csak nagy áldozatok árán lehetne.

A fanem megválasztásán kívül még kiváló gond fordítandó az állabok nevelésére, mert hogy erőteljes fákat tenyészthessünk, szükséges áterdölések és felnyesések útján a fáknak a létért és uralomért egymással folytatott küzdelmére kellő időben szakszerűen befolyást gyakorolni. Ezen a vidéken, hol a fa igen drága, az erdőápolási műveletek keresztülvitele nehézségbe nem is ütközik, sőt jelentékeny anyagi haszonnal jár azonnal, mert tapasztalás szerint könnyen sikerül még az ákác-felnyeséseket is harmadába kiadni.

Ha a fanemet helyesen választjuk s az erdőápolást gondosan kezeljük, akkor bizonyára nem kell jelentékeny rovarkároktól sem nagyon tartanunk. Kisebb kiterjedésű, átmeneti rovarkárok mindig fognak előfordulni, ha a természeti viszonyok kedvezők valamely rovarfaj elterjedé-

sére, de ezek ellen könnyen védekezünk, ha az előbbi 2 főfeltételnek jól megfeleltünk.

Egyelőre tehát még folytonosan szemmel kísérve a rovar, abban kell reménykednünk, hogy természetes uton is megszabadulunk tőle, mert az időjárásán kívül nagy segítségére vannak az erdésznek a hasznos rovarok is.

Mint a kermesszel ellepett fákon sűrűn előfordulókat megemlítem a közönséges hangyákon kívül az *Amphotis marginatát* és *Metallites mollist*, ezenkívül a *Coccinellidák* számos válfaját, köztük különösen az *Exochomusokat* s végre az ákáczpajzstetűben is élőködő *Anthribus varius* nevű ormányost. A hangyák és a két előbb említett bogár-faj valószínűleg édes váladéka miatt keresik fel a kermest, de a coccinellidák és az *Anthribus* egész határozottan pusztítják a pajzstetűt; előbbieket, valamint álczáik is a fiatal kermeseket felfalják, utóbbiak pedig petéiket a kifejlett nősténybe rakják s azt azután petéivel együtt felemészlik.

Igen sok *Anthribus* által megtámadott kermest találtam már is s tapasztaltam, hogy ez a rovar, mióta az ákác- és tölgy-pajzstetű fellépett, itt rendkívüli mennyiségben fordul elő, a mi megint csak a természet mintaszerű háztartásának s csodálatra méltó üdvös rendjének bizonyítéka.

Ezekben voltam bátor a tölgy új rovarrellenségére vonatkozó megfigyeléseimet előadni s a nagyérdemű szak-közönséget, különösen a külső szolgálatban levő igen tisztelt szaktársakat egyuttal felkérni, hogy ezen veszélyesnek látszó rovar életmódját és elterjedését, újabb adatok gyűjtése útján, még jobban felderíteni sziveskedjenek, hogy így több megfigyelés birtokában, a különböző körülményeknek megfelelőleg, jobban lehessen ellene védekezni s az erdők ügyét szolgálni.

Néhány gombabetegségről.

Irta: *Kiss Ferenc*, m. kir. főerdész.

Az elmúlt legutóbbi két év az Alföldön csapadékokban igen gazdag volt, úgy hogy az évi csapadék 1896. és 1897. évben 450 mm.-ről 960 mm.-re ugrott fel. Ezen körülménynek tudható be az élősdű gombáknak nagyobb mértékben való fellépése, melyek közül némelyek igen figyelemre méltó károkat okoznak. Ezek közül első helyen említendő a platánfán élősködő gomba, *Gloeosporium nervisequium* Fuck. Szegeden a Tisza Lajos-körut, Boldogasszony-sugárut, Széchenyi-tér és ujszegedi sétány igen nagy figyelemmel és gonddal fásított be platánfákkal, a két előbbi helyen ma már 22 évesek a fák, a Széchenyi-téren 15 évesek, Ujszegeden pedig 8 évesek. 1896. év május havában volt először észlelhető a Széchenyi-téren levő platánfákon, hogy egyes galyak a már $\frac{2}{3}$ részben teljes nagyságu levelekkel együtt elszáradtak, egyes rügyek pedig nem hoztak levelet, minek következtében a fák lombozata a természetesnél gyérebb lett s külsőjük azt árulta el, mintha nem volnának helyükkel megelégedve. Ezt első pillanatra igazolni látszott az a körülmény, hogy a fák aszfaltburkolattal levén körülvéve, a törzs mellett koralakban meghagyott fedetlen téren át a tenyészethez szükséges levegő és nedvesség elég mennyiségben nem hatolhatott be a gyökerekhez.

A múlt év május havában azonban oly nagy mértékben mutatkozott az előbbi jelenség az aszfaltburkolattal nem fedett utak mellett álló platánfákon is, hogy szükségesnek találtam a szorgosabb és behatóbb megfigyelést. Csakhamar rá is jöttem, hogy a platánfának egy élősdű gombájával állunk szemben.

A megtámadott galyakból és levelekből mult év május havában beküldtem a selmeczi erdészeti akadémiához, Vadas Jenő m. kir. erdőtanácsos urnak és a magyaróvári vetőmag-vizsgáló állomáshoz Linhardt tanár urnak, a rajtok élősködő gomba meghatározása végett. Mindkét helyről a leggyorsabban értesítettek, hogy a kérdéses élősdigomba a *Gloeosporium nervisequium*.

Ennek az élősdigombának myceliumai a levél- és háncsszövetet intercellularis alakban át meg átszövik, miáltal a szövetet szétroncsolják s a megtámadott rügyek, levelek és galyak elszáradását okozzák.

A gombák okozta betegség a rügyfakadás után azonnal észlelhető a ki nem bomló rügyeken, ezután pár hétre feltűnően látható a barnuló s elszáradó, még ki nem fejlett levelkéken, később a teljesen kifejlett száraz leveleken s a csupaszon álló száraz galyakon.

A gombának romboló munkája mintegy két hónapig tart; június vége felé, midőn a levegőnek már csekélyebb a páratartalma s a mellett hőmérséke magasabb, a gomba fejlődéséhez szükséges kedvező feltételek hiányozván, tengődés áll be a következő tavaszig.

A beteg fa a gombának ezt a tengődését igyekszik gyorsan kihasználni s az elszáradt s esetleg levágott galyak helyett a járulékos rügyekből a tenyészetit évad végig egy, sőt másfél méteres hajtásokat is hoz, oly dússal, hogy a felületes szemlélő augusztus havában a betegségnek nyomait is alig látja a fa külsőjén.

Ez a gombabetegség járványszerűen szokott fellépni nedves időjárás alkalmával; s minthogy a gomba a levél- és háncsszövetben él, a védekezés ellene igen nehéz.

Sikeresen csak a megtámadott ágaknak azonnal teljesített levágásával lehet a bajnak elejét venni, a levágás-

nál azonban ügyelni kell, hogy az ágat tényleg ott vágjuk le, a hová a gomba myceliumai még nem hatoltak be, vagyis a beteg galy a még teljesen egészségesnek látszó ágrész levágása által távolítandó el.

Ugyanis a meghagyott ágrészben esetleg megmaradt mycelium évelő lévén, a következő év tavaszán új góczyanánt szolgál a gombák szaporodásához.

A levágott beteg ágakat, galyakat és leveleket gondosan össze kell szedni és elégetni.

Fenti állításomat -- sajnosan -- fényesen igazolták a Széchenyi-téren múlt év tavaszán meggyesett beteg platánfák.

Múlt év május havában tanácsomra a város elrendelte a platánfák beteg ágainak levágását. Sok fa ágaiban a gombák myceliumai beljebb haladtak, mint azt hinni lehetett volna külső tekintetre, úgy, hogy a levágás után oly ágcsonkok maradtak meg egyes fákon, a melyek már inficiálva voltak. Ezen fák közül egyesek az ágcsonkokon lévő járulékos rügyekből számos erőteljes, nem ritkán másfél méter hosszú, többen 1.5 cm. átmérőjű galyakat hoztak, úgy, hogy a védekezés teljes sikerével kecsegtetem már magamat; ma már azonban sajnálattal tapasztaltam az ellenkezőt. Sok fán az őszzsel még oly egészségesnek látszó, erőteljes hajtások a tavasszal vagy nem hajtottak ki, vagy csak részlegesen hoztak levelet. Egyik galynak alsó részén van levél, másiknak közepén, harmadiknak csak tetején; ezek a galyak azonban május hó végeig mind el fognak száradni.

A betegségnek a galyakon való előbb említett fellépte onnét magyarázható, hogy a myceliumok a hosszsejtek közt a galy tengelyével párhuzamosan haladván, legtöbbször csak egy oldalán, vagy már a galy tövén terjedtek

szét s ekkor az alsó rügyeket ölték meg, a galy azonban elég tápanyagot tudott szállítani még a felső végén meg nem támadott rügyek levélképzéséhez, vagy a galy közep-részeiben, a mikor az alsó és felső részben levő rügyek birtak még levéllé fejlődni.

Jóllehet a platánfa a jól sarjadzó fanemek közé tartozik, mégis ennek a gombabetegségnek több egymásután következő évben való ismétlődése, a kevésbé kedvező talajviszonyok között levő platánfákra végzetessé is válhat.

A legelől említett helyeken kívül előfordul ez a betegség Szabadka város utczáin levő összes platánfákon és a királyhalmi erdőőri szakiskola növénykertjében. A szegedi ültetésekben, hol azonban csak más fákkal elegyessen vannak platánok, a kérdéses gombát még nem találtam.

Az *Exoascus deformans* Berk. el., nevű gomba az őszi-barackfán fordul elő. A legutóbbi két évben oly nagy mértékben lépett fel, hogy az alföldi gyümölcsstermelő gazdáknak igen észrevehető kárt okozott.

E gombának sporángiumai a levél felbőrsejtek között, vagy ezek és a cuticula között fejlődnek ki. *Myceliuma az ágakban élő.* Az ágak sejtközein át tavasszal az új hajtásokba s innét a levelekbe hatol be. A levelek egyik lapjának epidermis sejtjeit fokozott növekvésre ingerli s szövet-tultengés áll be, míg a meg nem támadott lapja rendes növekvésben marad, miáltal dudorokat, elferdüléseket, kunkorodásokat hoz létre a leveleken. Május vége felé a beteg levelek lehullanak.

Nedves időjárás alkalmával, különösen árnyékos helyeken, oly nagy mértékben támadja meg az őszi-barackfákat, hogy a levelek elpusztulása folytán az egész termést megsemmisíti: többszöri ismétlődés esetén pedig a különben is kényes s rövid életű barackfák halálát okozza.

Minthogy e gomba myceliuma is az ágakban élve, a védekezés ellene az előbbivel azonos.

Sok gyümölcsstermelő gazda azt állítja, hogy rézgálicz permetezéssel megmenti fáit a már fellépett gombáktól; ezt azonban határozottan kétségbe kell vonnom, ismerve a gomba tenyészetét. A rézgáliczoldattal való permetezéssel legfeljebb annyit érhetünk el, hogy a megtámadott levelekkel a baj nem hurczoltatik át egészséges egyedekre.

Mégis itt meg kell jegyeznem, hogy néha a levéltetveknek (*Aphis persicae*) nagy számban való fellépése is okoz kunkorodásokat az által, hogy a levél alsó lapján élőködő tetvek itt a sejteket megrongálják, miáltal a rendes növekedésben megzavartatnak, míg a felső sejtek háborítlanul fejlődvén, zsugorodásnak, kunkorodásnak kell beállani. Ezen betegség ellen igenis sikerrel alkalmazható a rézgálicz- és Thanaton-oldattal való permetezés.

A *Gloeosporium populi* Desm. nevű gomba a fehér nyárfának levelein lép fel május havában. A szélcsendes helyeken a múlt évben oly nagy mértékben lépett fel, hogy a levelek 75—80 százalékát megtámadta. A beteg levelen először fekete pont látható, a mely annyira nagyobbodik, hogy az egész levél megfeketedik és összekunkorodik, sok esetben azonban csak egy része fekedik meg a levélnek. A megtámadott fák levelei úgy tűnnek fel, mintha a késői fagy lepörkölte volna. A beteg levelek június hóban már lehullanak. Ez a gomba annyiban fontos, hogy a megtámadott fa sokkal gyérebbszobozatu lesz, a mi természetesen növedékveszteséget is von maga után.

A *Septoria currata* Rab. et Br. ákácdfa levelein fordul elő, leginkább a levelek oldalán, ritkábban a hegyén, de majd mindég a levelek szélén mutatkozik először a barnu-

lás és száradás. A gomba myceliumai az epidermis sejteknek szétroncsolása által a leveleknek teljes, de legtöbbször csak részleges elszáradását okozza. Utóbbi esetben a sejteknek egyik oldalán való elpusztulása a leveleknek ferde ivalaku növést, majd összezsugorodását okozzák.

A gombostüfejalaku kicsi sporangiumok 0·1—0·15 mm hosszú nyeleken, a levél alján vannak elhelyezve, legtöbbször egyenként s csak igen ritkán kettesével. A nyél és sporangium kávébarna.

Helyenkint oly nagy mértékben lépett fel a múlt évben, hogy egyes fákon a levélnek 80—90 százaléka meg volt támadva. Miután azonban a gombák nagyobb számú fákon nem fordultak eddig elő, az általuk okozott kár nem nagyon figyelemre méltó.

Községi erdősítésekhez szükséges csemetekertekről.

Irta: *Porubszky Gyula*, m. kir. főerdész.

Az «Erdészeti Lapok»-nak f. évi III. füzetében ugyanezen czim alatt Péch Kálmán szaktársunk hivatkozva az ezen kérdésben ő tőle az 1893. évi, továbbá Arató Gyula, valamint Márton Sándor szaktársainktól az 1894. évfolyamban megjelent cikkekre, újból feleleveníti ezt a kérdést és a kisterületű saját csemetekertek mellett tör lándzsát, mint a melyek a kisbirtokosok igényeinek jobban felelnek meg, mint a nagyobb közös csemetekertek.

Kétséget nem szenved, hogy ez a kérdés felette fontos és megérdemli, hogy mennél többen és mennél behatóbban foglalkozzanak vele, mert az *erdősítés* a legfontosabb erdészeti teendőknek egyike, a melynek helyes, gyors s a helyi viszonyoknak megfelelő megoldásával sokszor egész vidékeknek jövője, jóléte függ össze.

Hogy 4 év alatt, mint Péch Kálmán szaktársunk cikkében felpanaszolja, szakfolyóiratunkban az említeteken kívül a gyakorlati életben szerzett tapasztalatait senki sem ismertette, sőt a felvetett kérdéshez hozzá sem szólt, azt hiszem nem lehet rossz néven venni épen a községi stb. erdők kezelésével bajlódó erdészeknek, mert egyrészt nagymérvű elfoglaltságuk miatt nem igen érnek rá, hogy irodalmi munkásságot is fejthessenek ki, másrészt pedig a fenti cikkekben a gyakoribb nehézségek és akadályok gyakorlatból vett példákkal eléggé meg voltak világítva arra, hogy mindenki megtalálja köztük a magáét és alkalmazza azt, a mi saját különleges viszonyai közt kivihető.

Hogy mégis tollat fogok, teszem azért, nehogy mi a külső teendők súlya alatt görnyedező tisztviselők oly színben tűnjünk fel, mintha minket a szakunkat érdeklő és érintő ügyek egyáltalában nem érdekelnének és közönyösen hagynának.

Mindenekelőtt előre kell bocsátanom, hogy tökéletesen egyetértek Péch Kálmán szaktársamnak azzal a nézetével, hogy lehetőleg minden egyes erdőbirtokos a szükségletnek megfelelő kiterjedéssel saját külön csemetekertet telepítsen és tartson fenn. Hogy miért? azt hiszem bővebb magyarázatra a cikkeiben elősoroltak után nem szorul, s annak helyes és czélszerű voltát a laikus ember is be kell, hogy lássa. *A külön csemetekert legyen tehát előttünk a cél, a melynek elérésére minden telhető és lehető eszközzel, fáradsággal és kitartással törekednünk kell.*

Hogy ezt kevés, irigylésre méltó vidék kivételével, milyen nehéz, sőt kezdetben lehetetlen elérni és csak fokról-fokra, következetesen előrehaladva mutathatunk fel eredményt, én is Márton Sándor szaktársunk tapasztalatait vagyok kénytelen megerősíteni az alábbiakban:

Járási erdőtiszt koromban, tele ideális reményekkel, magasbaszárnyaló törekvéssel, a melyet a keserű tapasztalatok még nem nyirbáltak meg, Arad vármegyében az első teendőim közé tartozott, hogy minden községben megkezdtem az erdőbirtokosokkal a tárgyalást arra néze, hogy a felállítandó csemetekert részére megfelelő helyet adjanak, a mi hol szép szóval, ígéretekkel, hol erősebb *argumentumokkal* végre sikerült is, mire a birtokosokat azoknak bekerítésére utasítottam. De mondhatom, hogy felszólításomnak csak ott volt eredménye, a hol személyesen jelen voltam, míg a kerítés elkészült; legtöbb helyen azonban úgy jártam, hogy amint kivettem lábamat a községből, abbahagyták a munkát s ismét ott voltam, a hol elkezdtem. Megjegyezni kívánom, hogy abban az időben járási erdőőrök még nem voltak és így az összes munkálatokat személyesen kellett vezetnem, mindenütt saját erőmre voltam utalva. Hogy a csemetekerteket a kitüzött időre nem ásták fel, nem gyomlálták meg, a napszámot megtagadták, az elvetett makkot disznók ették fel, mert a kerítést «ismeretlen tettesek» ledöntötték, széthányták, sőt a gyermekek «pajkosságból» a nagynehezen kikelt csemetéket is kihuzgálták, — ezek, valamint hasonló *kalamitások* nem tartoztak a ritkaságok közé.

Igy már a harmadik évben kénytelen-kelletlen, le kellett szállítanom a csemetekertek számát és csak annyit tartottam fenn, a mennyire magam *ugy a hogy* felügyelni bírtam. De azért még sem akartam engedni, mert a köznépre semmivel sem lehet annyira hatni, mint a szigorú, de *igazságos* következetességgel; elébb-utóbb — ha lassan is — beadja a derekát, mert látja, hogy kibuvó nincsen, míg ellenben engedékenységgel az eddig elért eredményt is kockáztatjuk.

S ime most Arad vármegyében — időközben az erdő-
 őri állások is szervezve — 33 csemetekert van 5·4 kh.
 területtel.

És így magamtól kellett sajnálattal rájönni arra a
 legtöbb vidékre még mai nap is ráillő igazságra, hogy
ha az erdősítés terén rövid idő alatt sikert akarunk felmutatni,
 ezt a legtöbb esetben csak *közös* csemetekertek felállítása-
 val érhetjük el, mivel a saját külön csemetekertek felál-
 litása aránytalanul sok időbe kerül. Fentt vázolt viszonyok
 közt a közös csemetekert a kiinduló pont, az alap,
 melyre lerakhatjuk az épület falait. Midőn a nép az erdő-
 sítés hasznát, czélszerűségét és szükségét belátni kezdi,
 midőn az erdősítésbe már beletörődött, akkor következik
 el az ideje fokról-fokra a kisebb külön-külön csemetekertek
 telepítésének.

Ilyen csalódás után Aradvármegyéből Szolnok-Doboka-
 vármegyébe kerültem, hogy átvegyem a községi erdőknek
 kezelését. Itt is még az a felfogás uralkodik, hogy «minek
 ültessünk erdőket, mikor van elég, csináljunk inkább
 szántóföldet, vagy legelőt belőle».

Pedig a hozzáférhetetlen helyek kivételével, már alig
 van vágható erdő a vármegyében, mind levágták a vasut
 megnyitásával, a fiatalosokat pedig cserkéreg-termeléssel
 gyengítették meg, mert van olyan is, hogy 24—25 év alatt
 háromszor tarolták le.

Látva a viszonyokat s a népnek szellemi fejlettségét
 és anyagi állapotát, mindjárt tisztában voltam vele, hogy
 az erdősítési hátralekokat rövid időn belül csak úgy
 lehet eltüntetni, ha a 3 erdőgondnokság székhelyén közös
 csemetekerteket telepítünk. Nem akarom itt részletesen
 előadni, mennyi nehézségbe, mennyi tárgyalásba került,
 a *»* míg a dolgot nyélbe lehetett ütni, de hogy nem volt

oly könnyű, kitünik abból, hogy az első csemetekertet csak két év múlva, a többi kettőt pedig 3 év múlva lehetett felállítani.

Ennek köszönhetjük, hogy az 1894. év elején 284 k. holdnyi erdősítési hátralék az 1897. végével 93 k. holdra apadt daczára annak, hogy időközben több olyan birtok került kezelés alá, a melyeken nagyobb területeket beerdősíteni kellett, s a melyeknek kiterjedése fentti 284 k. holdban nem foglaltatik benn.

Mind a mellett nem tettem le arról a tervről, hogy lehetőleg több csemetekertet telepítsünk. S a mezőrendőri törvény végrehajtásával lehetetlen is lesz ezen szükséglet elől elzárkózni és így csak rövid idő kérdése, hogy ha nem is minden községben, de mindenesetre azokban, a hol több lesz az erdősíteni való, külön csemetekertek létesíttessenek, hogy a szükséges ültető anyag termelhető legyen. Addig lassan elő kell készíteni a talajt, t. i. ennek az eszmének meg kell nyerni a föld népét, a mely erről egyelőre hallani sem akar.

Azokat a körülményeket és elveket, a melyekre való tekintettel vagy közös nagyobb, vagy kisebb saját csemetekerteket fogunk telepíteni, főbb vonásokban a következőkben foglalhatjuk össze:

1. *Erdőbirtok nagysága.* Kicsiny kiterjedésű erdőbirtokoknál, mint pl. Szolnok-Dobokavármegyében, a hol az erdőbirtokoknak több mint 70%-a 50 k. holdnál kisebb, — igen bajos és az illetőkre nézve költségesebb is saját külön csemetekertek létesítése és fenntartása, mivel a telepítési költségek aránytalanul nagyobbak, mint ha birtokarányban összesen néhány krral hozzájárulnak a közös csemetekert költségeihez. Hát még mennyire felszökik a költség, ha a napszámokat — mint itt a legtöbb helyen — az illető

évszakban szokásos bérek szerint készpénzzel kénytelen fizetni az erdőbirtokos!

Ennélfogva nagyobb erdőbirtokoknál saját külön csemetekerteknek telepítésére törekedjünk, kisbirtokosoknak azonban anyagi szempontból a legtöbb esetben a közös csemetekert fog inkább megfelelni.

2. *Beerdősítendő terület nagysága.* Természetes dolog, hogy mennél nagyobb területeket kell valamely erdőbirtokon évekint beerdősíteni, annál több ültető anyagra lesz szükség, a melynek a közös csemetekertből sokszor 60—70 km. távolságra szállítása jóval költségesebb, mint a mennyibe került volna ennek az ültető anyagnak termelése ott a helyszínén. Ebben az esetben tehát nagyon is indokolt a külön csemetekert telepítése, a mire különben az illető erdőbirtokos magától is rájő, miután észrevette, hogy a szükséges csemetemennyiséget ő maga olcsóbban állíthatja elő.

3. *Segítő személyzet száma.* Ismeretes, hogy a községeknel levő erdőfisztt, a kinek kezelése alatt sokszor 170—200 erdőbirtokos áll 80—90 községben elszórva, a rendes kezelési teendőkön kívül nemcsak az erdőrendezési munkálatokat kell hogy végezze, hanem kellő számú erdőőri személyzet hiányában még az őrzési teendőkre is be kell, hogy folyjon. E mellett azonban az írásbeli belső munkálatokat is a *maga idejében* el kell végeznie, nehogy az ügymenet fennakadást szenvedjen, vagy valamely munkálatnak, pl. üzemátvizsgálásnak kellő időben be nem nyújtása miatt az illető erdőbirtokost megbüntessék. Ilyen szaktárs a legritkább esetben, legfeljebb sok egyéb tényezőnek szerencsés összejátétszása folytán lesz abban a helyzetben, hogy sok külön csemetekertet telepítsen és tartson fenn s azokat egyedül vagy esetleg *egy*

járási erdőőrrel a kellő időben megmunkáltathassa. Ilyen esetben ismét a közös csemetekert lesz megfelelőbb, mert kellő számu segítő személyzet nélkül minden fáradság és idő kárba vész.

4. *A népnek műveltségi foka, szorgalma, gazdálkodásmódja.* Az értelmes, szorgalmas népet nem kell külön kitanítani, magától is belátja és tudja az erdősités előnyeit és hasznát. Gazdálkodása is rendszeren belterjes, sőt a kerti művelés sem ismeretlen előtte. Az ilyen nép, a mennyiben még nem tudná, hamar beletalálja magát a csemetekert körüli munkálatok elvégzésébe, egy-kétszeri útmutatás után nyugodtan rábizhatjuk a további teendőket.

Ilyen szerencsés és sajnos nálunk még ritka viszonyok közt a saját csemetekertek telepítése kevés akadályba fog ütközni.

Végül rátérek a legfontosabb tényezőre, a melylyel tulajdonképen kezdenem kellett volna, *a pénzre*. Bizonyos, hogy bármilyen csemetekerteket létesítsünk is, első sorban pénzalapot kell megteremteni, a melylyel az égetőbb, vagy rendkívüli kiadásokat kiegyenlíthessük.

A pénzalap létesítésére két mód fekszik előttünk, nevezetesen 1. Péch Kálmán barátom — Barsvármegye példájára hivatkozva — az erdei kihágások után behajtott érték és kártérítési összegekből óhajt közös «erdei alapot» alakítani, 2. Márton Sándor szaktársunk pedig az erdőbirtokosok által fizetett kezelési illetéknek holdankint a szükséges összegig való felemelésével akarná a pénzalapot megteremteni.

E kettőn kívül más mód egyelőre nem áll rendelkezésünkre, de felesleges is.

Mindkét módszernek hátrányait már fentidézett czikkeben is megtalálhatjuk, hogy t. i. a *második* esetben

nem minden birtokos fog facsemetékben részesülni oly arányban, mint azt pénzbeli hozzájárulásának mértéke után joggal megkivánhatná, sőt előfordul az is, hogy egyáltalában nincsen szüksége csemetére. De nem is méltányos, hogy esetleg egyeseknek mulasztása folytán a többi birtokosok, a kik érdeiket ápolják, jókarban tartják, a közös csemetekerthez hozzájáruljanak. Viszont azonban az *első* eset egy hajszállal sem óvja meg jobban a birtokos érdekeit, mert megint előfordulhat az az eset, hogy olyan birtokos is fog kapni aránytalanul sok csemetét, a ki csak kevéssel vagy éppen semmivel sem járult hozzá a pénzalaphoz.

Mivel ezek folytán nyilvánvaló dolog, hogy mindkét mód egyformán *igazságtalan*, most csupán az döntendő el, hogy a gyakorlati életben melyik az egyszerűbb, könnyebb szerrel kivihető pénzszerzési mód? E tekintetben feltétlenül előnyt kell hogy adjak a 2. alatt felhozott módszernek, mert ugy az összegnek kivetése, beszedése, valamint kezelése, elszámolása a lehető legegyszerűbb; azonkívül nem fordulhat elő az az eset, hogy az elmúlt éveknek eredményei alapján előírányzott összegek az erdőkároknak csökkenése, vagy be nem jelentése, esetleg a károsítók szegénysége miatt nem folynak be és mi, talán legválóságosabb időben anyagi zavarokkal kell, hogy küzdjünk.

De sok esetben nem is lesz arra szükség, hogy a csemetekertek költségeinek fedezésére *külön pénzalapot* létesítsünk: elegendő, ha a holdankinti hozzájárulási összegekből akkora felesleget gyűjtünk, a mennyi erre a célra szükséges. Épen ezért talán nem végzek felesleges munkát, ha következőkben elmondom azt az eljárást, melylyel Szolnok-Doboka-vármegyében a csemetekertekhez szükséges pénzt megszerezni sikerült.

Tudvalevő dolog, hogy a kezelési díjat holdankint állapítják meg és vetik ki az erdőbirtokosokra. Minthogy pedig arra okvetetlenül számítani kell, hogy birtokrendezés, tagosítás, eladás stb. folytán az erdőterületek változásoknak és pedig többnyire apadásoknak vannak kitéve úgy, hogy az illető birtokosra kivetett összeget gyakran *évközben* is le kell szállítani, mihelyt hitelesen igazolni bírja, hogy birtokának területe a kivetés alapjául szolgált tavalyi területhez képest csökkent, önként következik, hogy a hozzájárulási díjat sohasem szabad krajczárnyi pontossággal megállapítani és kivetni, ha csak az illető vármegyei pénztár örökös pénzzavarokkal nem akar küzdeni, hanem okvetetlenül — ha tizedkrajczárokkal is — magasabbra kell megszabni. Magasabbra már azért is, nehogy a holdankinti kezelési illetéket minden évben emelni kelljen, a mi határozottan rossz vért, elégedetlenséget és zugolódást szül a birtokosok között. A holdankinti kulcs tehát úgy állapítandó meg, hogy azon legalább 5—6 évig változtatni ne kelljen.

Ily módon azonban magától keletkezik olyan pénzalap, a melyből a csemetekertek költségeit fedezhetjük. Az erdész elkészíti a költségvetést, a közigazgatási erdészeti bizottság jóváhagyja, az alispán a szükséges összegeket — rendes elszámolás kötelezettsége mellett — a vármegyei pénztárból kiutalja, a vármegyei számvevőség a számadásokat felülvizsgálja, s mivel mindez külön bonyodalmas kezelést nem kíván, az egész olyan egyszerű, hogy egyszerűbbet kívánni sem lehet. Az erdőtiszt pedig ezeket az összegeket külön alapként nem kezelvén, nincsen gyanúsításoknak kitéve.

Az 1. pont alatt említett módja a pénzalapszerzésnek a gyakorlatban sokkal bonyolódottabb, mint az ember kez-

detben hinné. Hivatkozás történt Bars vármegyére, hol a közgazgatási bizottság az illető birtokosoknak belegyezésével a befolyó erdőkár és kártérítési összegeket erre a czélra fordítja, sőt határozatilag kimondotta a birtokonkint ugynevezett «helyi erdei alapoknak» képzését, kezelésüket az «erdőgazdákra», az ellenőrzést pedig az erdőgondnokságokra ruháztatván. Hát ez valóban szép, dicsérendő dolog s az ottani erdőbirtokosok mindenesetre elismerést érdemelnek azért, hogy a jelenlegi kor szokásaitól eltérőleg nem a saját önző érdekeiket követik, hanem a közjóért is áldozni tudnak. Mi történjen azonban olyan vármegyében, hol a birtokosok erre önként nem hajlandók? A közgazgatási bizottság lehet ugyan kezdeményező, erkölcsileg befolyhat ezeknek az alapoknak ily módon képzésére, de *rendeletileg, határozattal* ezt az ügyet nem szabályozhatja, mert nem áll hatáskörében és jogában rendelkezni a birtokosoknak vagyona felett. Elég egy érdekelt birtokosnak «vetőja», hogy az egész netalán hozott határozat megdőljön és érvénytelenné váljon. Így nem marad más megoldási mód, mint a haszonélvezőkkel birtokcizimenkint külön-külön tárgyalni s őket az eszmének megnyerni, addig pedig az erdősités ügyét «ad Graecas Calendas» elhalasztani.

A testületeket, pld. község, egyház, iskola szép szóval, helyenkint szelid nyomással rá lehet beszélni, de mennyivel bajosabb ez a lelkészek, tanítók, urbéri vagy nemesi közbirtokosok erdeinél, a melyeknek használata személyhez kötött! Hogy nem csekély feladat, elgondolhatjuk, ha tekintetbe vesszük, hogy a közös birtokosoknak tulnyomó részét — sokszor 40—50 egyént — kell megnyernünk az ügynek, hogy tervünk a közgyűlésen szótöbbséggel határozottá emelkedjen! A melyik szaktárs szerencsésebb viszonyok közt működik, adjon hálát az Egek Urának!

De akkor is, ha minden nehézséget szerencsésen legyőztünk, minden akadályt elhárítottunk, minden birtokos tervünkhöz hozzájárult és a végérvényes közgyűlési határozatot kieszközöltük, vajjon a gyakorlatban *mindig* keresztül fogjuk-e vihetni azt az elvet, hogy minden erdőbirtokosnak saját külön csemetekertje legyen? Határozottan nem. Hiszen tudjuk, hogy a rendes körülmények közt egy község határában többféle erdőbirtokosoknak van erdejök; így: volt urbéresek, nemesek, 2 esetleg 3 egyház, ugyanannyi tanító, iskola a birtokosok. Vajjon ezek mindenikének külön-külön csemetekerteket állítsunk fel? Ugyebár nem, hanem a legtöbb esetben legalább községenként össze kell foglalni az erdőbirtokosokat és *községenként közös* csemetekerteket telepíteni.

Hogy ezen «helyi erdei alapoknak» ellenőrzése, valamint az utalványozás joga a kezelő erdőtitstet aránytalanul sok munkával terheli meg, az csak másodrendű kérdés s nem jöhet tekintetbe az ily módon a közjó érdekében elérhető üdvös eredménnyel szemben; különben is azt hiszem, hogy mi, szegény tisztviselők is méltán remélhetjük, hogy ha az állam látni fogja, hogy az eddigi erők nem elegendők vagy kidőlnek, adni fog segítőköt is, a kik a tehernek egy részét leveszik vállainkról. Talán az erdész-nél bajosabb helyzetben van az erdőgazda (községi erdőknél a bíró, egyháziaknál az egyházgondnok), mert neki fő a feje, miképen szerezzze meg *időre* az erdész utalványát, mikor az tőle tengelyen 60—70 *km.* távolban lakik s az év nagyobb részében otthon sem kapható.

Hogy a csemetekertek «ügye» országosan szerveztesék s ebben az «Országos Erdészeti Egyesület» legyen a kezdeményező, arra csakugyan nincsen szükség, nincsen pedig azért, mert az egész országot egy kalap alá vonni,

az egész országra egyöntetű eljárást megállapítani e tekintetben nemcsak lehetetlen, de káros is lenne. Lehetetlen, mert az ország különböző vidékein különbözők a viszonyok is, tehát más-más lesz a leghamarább célhoz vezető eljárás, káros pedig azért, mert a kezelőnek ugyanis békóba vert kezét még jobban leszorítaná a nélkül, hogy az ügyet — a legtöbb esetben — egy lépéssel is előbbre vinné; ugyanis semmiesem károsabb, mint mikor a kiadott rendeleteket viszonyaink közt nem tarthatjuk be, mert ez a tisztikarnak elkedvetlenedését, ügybuzgalmának csökkenését vonja maga után. «Minden ut Rómába vezet!» A legnehezebb viszonyok közt is gyenge eszközökkel nagy eredményt érhetünk el, ha a kezelő tisztviselőben megvan a gyakorlati érzék, megvan a jóakarát, szorgalom és kitartás, valamint a kedv és kötelességérzet, a melyet ápolni, fentartani, sőt fokozni a felettes hatóságoknak feladatát kell hogy képezze!

L a p s z e m l e.

Ásatag Sequoiák Belgiumban. A Sequoiáknak a mostani időkben csak két fajtát ismerjük s azok is csupán Kalifornia hegyoldalain találhatóak. A régi geológiai korszakokban pedig ezek a fák nagyon el voltak terjedve. A tertiárkorban Európában és Észak-Amerikában egész a sarkkörig fordultak elő. Hogy Belgiumban az ősi időkben volt ilyen fa, azt már régen tudták, miután Ardenne környékén a tertiár-agyagban már többször találtak megkövült Sequoia-ágakat, még pedig egy egészen ásatag subtropikus flora kíséretében: fahéjfa, gardeniák (Gardénia) és égerek társágában. Ugyanabban a rétegben, amelyekben ezeket találták, most ujabban, szintén Ardenne vidékén, szép darab megkövesedett Sequoia-rönköre akadtak.

A rönkö 6 m. hosszú, egészen hengeralaku, átmérője 1'2 m.

Egy kut ásása közben 22 m. mélységben akadtak reá. A talált kővületet tüstént összehasonlították egy rendelkezésre álló Sequoia fával s úgy találták, hogy a két fa szerkezetére nézve nagyon hasonlít egymáshoz s hogy azok mindenesetre egy nemhez tartoznak. Megállapították, hogy a már említett talált ágak és a kérdéses rönkö egyfajta fát képezett. Sőt a rönkön a faszerkezet oly világosan volt megvizsgálható, hogy azt is meghatározták, miszerint az az egykoron állott törzsnek alsó részéből került ki. (A „Bull. d. l. soc. centr. for. d. Belg.“ után: Péch D.)

A tölgymakknak átteleltetéséről.*) A „Bull. de la soc. centr. for. de Belgique“ f. évi 4. füzetében az idézett czim alatt érdekes kísérleti eredményeket közöl. A czikk mindenekelőtt azokat a módokat sorolja fel, melyek erdészeti művekben a tölgymakk eltartására nézve ajánlhatnak. Ezek a czikk szerint a következők: 1. a makkot száraz lomb- vagy homokalpra, homok közé rétegezve, vagy homokréteg nélkül, egy méter magas kúpalaku rakásba rakják s az egészet falevelekkel, mohával vagy szalmával befedik; 2. készítenek gödröket, melyeknek oldalait szalmával vagy rőzsével (ennek tetején köterheléssel) kibélelik, a makkot a gödrökben szalma- vagy homokrétegezéssel helyezik el s a gödröket deszkákkal befedik s földet halmoznak rájuk; 3. a makkot lyukakkal ellátott hordókba vagy ládába teszik és a folyóvíz fenekére bocsájtják; 4. a makkot ládában homok közé rétegezik s a ládákat pinczében helyezik el; 5. a makkot 10 cm. vastagon egy idősebb erdő fái alatt terítik el, néha föllapátolják s a fagyok beálltával falevelekkel befedik.

Mínthogy ezeknek az eljárásoknak egyike sem felel meg minden körülmények közt a czélnak, a groenendaeli csemetekertben a tölgymakk eltartására nézve különböző kísérleteket tettek; még pedig négy különböző helyről: a soignesi, rocheforti, larochei és a vonêchei erdőkből kocsánytalan tölgymakkot szedtek s minden kísérletet négyféle makkal hajtottak végre, kivéve az *F*-fel jelölt kísérletet. A makkot 1896. november havában szedették és néhány nappal rá már hozzáfogtak a kísérletekhez. Minden kísér-

*) Hasonló tárgyú közlemény jelent meg az Erdészeti Lapok 1896. évi VI. füzetének 456. és köv. lapjain. Szerk.

letnél 2000 darab makkot használtak, kivéve az *F*)-fel jelölt kísérletet; ennél a víz alá csak 1000 darab makkot helyeztek.

A) Két méter széles pásztában a talajt vetésre előkészítették; az előkészített talajra 10—15 *cm.* vastagon falevelet helyeztek s a makkot a falevelekre rendes módon elvetették. A makkra azután újból falevelet tettek, erre pedig 5—6 *cm.* vastag földréteget. A makk végleg ezen a helyen maradt s tavasszal nem csináltak vele egyebet, mint hogy a fedő földrétegnek $\frac{2}{3}$ részét a gereblyével lehúzták s a makk szépen kikelt.

B) Egy 2 *m.* széles, jól megmunkált vetőágyban 15 *cm.* távolságban egymástól 7—10 *cm.* hornyokat készítettek. A makkot a hornyokba vetették s körülbelül 15 *cm.* vastagon földdel betakarították. Mint *A* alatt, úgy itt is a vetési helyen hagyták a makkot. Tavasszal aztán a makk takarójának $\frac{2}{3}$ részét lehúzták.

C) Ástak egy 60—80 *cm.* mély gödröt, abban a makkot homok közé rétegezve elhelyezték, falevelekkel befödtek s végül a tetejébe földet tettek reá. Következő tavasszal a makkot a gödréből kivették s az elkészített helyen elvetették.

D) A makkot kúpalaku rakásban homok közé rétegezték s a rakást előbb falevéllal, aztán 5 *cm.* vastagon földdel befedték.

E) A makkot 30 *cm.* vastag falevélalapra kúpalaku rakásban halmozták fel és falevéllal, mohával s szalmával fedték be. A makk közé rétegenként homokot raktak.

F) 1000 szem makkot egy kosárba tettek s folyó vízbe helyezték; tavasszal aztán a *C*), *D*) és *E*) szerént kezelt makkal együttesen elvetették.

1897. november 30-án számbavették az eredményt s azt következőnek találták:

Az eljárás megjelölése	A larochei	A roche- forti	A vonéchei	A soignesi
	makkból kikelt csemete száma			
<i>A</i>	930	937	504	700
<i>B</i>	1225	640	540	270
<i>C</i>	324	268	320	115
<i>D</i>	405	325	431	67
<i>E</i>	170	62	184	176
<i>F</i>	—	4	—	—

Vagyis az átlagot véve az *A* eljárásnál 768, a *B* eljárásnál 669, a *C*-nél 257, a *D*-nél 309 és az *E*-nél 148 darab csemete kelt ki.

Fentiek szerint tehát az *A* és *B* eljárás járt legjobb eredménnyel, sokkal jobbal, mint a milyent a rendszeren alkalmazott *C*, *D*, *E* makkeltartási eljárások mutattak. Mi a csemeték üdeségét és épségét illeti, első helyen állanak az *A* eljárás szerint kezelt makkból származott csemeték, mi nyilván a falevél alaprétegnek köszönhető, mely korhadása folytán az apró csemetéknek bő táplálékot nyújtott.

Hogy a különböző eljárások szerint kezelt makkból származó csemetéknek törzsei s szivgyökerei mekkorát nőttek, affelől az alábbi táblázat nyújt felvilágosítást:

Az eljárás megjelölése	A csemete		Megjegyzés
	törzsének	szivgyökereinek	
	átlagos hossza <i>m.</i>		
<i>A</i>	0·24	0·35	Az <i>A</i> eljárás szerint kezelt makkból származó csemeték egynémelyike 50—60 <i>cm.</i> hosszú volt. <i>A</i> és <i>B</i> eljárásoknál az átlag meghatározása alkalmával 700 csemetén, a többi eljárásoknál csupán 200—300 csemetén tettek méréseket.
<i>B</i>	0·18	0·33	
<i>C</i>	0·18	0·37	
<i>D</i>	0·20	0·40	
<i>E</i>	0·19	0·37	
<i>F</i>	0·18	0·30	

Az *A* eljárás szerint kezelt makkból származó csemetéknek csak az a bajuk, hogy a szivgyökéren gyűrű képződik; ezt valószínűleg a falevélalap idézi elő, melyen a fiatal gyökérnek előbb át kell törni, mielőtt még egyenesen lefelé haladhatna.

Ennek a körülménynek azonban semmi befolyása sincs a csemete jövő fejlődésére nézve, annál kevésbé, mivel ez a torzképződmény már az első átiskolázásnál vagy átültetésnél szükséges gyökérnyesés alkalmával többnyire elesik.

(Közli Péch D.)

Vadászati tárcza.

Hiusvadászat kertek között.

Közlő: *Biok Zoltán*, m. kir. erdőgyakornok.

Nem mindennapi, sőt mondhatnám igazán ritka esetet írok le a következőkben, mely tisztelt szaktársaimat s azok közül különösen a vadászembereket érdekelheti.

Az észak-keleti Kárpátok Galicziához és Bukovinához közel eső részeiben, — hol a rengetegeket képező erdők közepette a helységek egymástól meglehetősen távol, mint mondani szokás: az Isten háta mögött fekszenek — nem épen tartozik a ritkaságok közé, hogy a tél folyamán egy-egy hideg éjszakát követő reggelen, ruthén polgártársaink egyike-másika azzal köszönt be hozzánk „jó reggelt“ helyett, hogy a falu végén lévő keresztnél, az „oblázon“ szarvasokban gazdag vidékünk vadállománya egy vagy két példánnyal az éjjel ismét megkevesbedett. A környéken nap-nap mellett garázdálkodó farkasoknak estek áldozatul.

Az pedig határozottan a mi vidékünknek, Máramarosnak a különlegessége, hogy télen, midőn az erős hidegek mellett nagy a hó, meleg szobából, ablakon keresztül gyönyörködhetünk a lakásunkkal szemközt levő hegyoldalban legelésző szarvasbikákban és tehenekben.

Viszont arra is volt már több eset, hogy egy-egy anyamedve egy éves bocsával a falu feletti hegyoldalról kedvteléssel nézte az utczán hógolyókkal egymást dobáló gyermekek mulatságát.

Az ilyenféle esetet itt szinte megszokta az ember.

De már azt az esetet, mely januárban, a bustyaházai m. kir. erdőhivatal kerületéhez tartozó királymezői erdőgondnokság székhelyén, magában Királymező községben fordult elő, igazán érdemes feljegyezni, annyiival inkább, mert e vaddus vidéken a legöregebb emberek sem emlékeznek hasonlóra. Végtelenül sajnálom, hogy e párját ritkító eseménynek szemtanuja nem lehettem s így az egész Orosz Antal m. kir. erdőőr elbeszélése után — ki szerencsés volt a ritka vadat terítékre hozni — írhatom le.

„Folyó évi január hó 20.-án — így beszélte el az erdőőr — délben 12 óraker érkeztem haza a tüzfavágásból s a tisztí-szállóval szemben levő lakásomba csak ép annyi időre tértem be, hogy

fegyveremet és vadásztarisznyámat szobámban felakasztottam; s azután megindultam a közeli faraktárba, hogy a tűzifa-rakásolást ellenőrizsem.

Alig léptem ki az utcaajtón, midőn egy hasábtüzfát fuvarozó szegődött kincstári erdőmunkás torka-szakadtából kiáltja, hogy a tisztí-szálló udvarán levő fán egy vadmacska van. Oda néztem s láttam, hogy e pillanatban valami nagy tömeg veti le magát a fáról, míg a fa tetején remegve huzódik meg a kincstári orvos házimacska.

Ezt látni, fegyveremért és tőltényeimért szobámba szaladni egy pillanat műve volt, de már midőn a tisztiszálló udvarába értem, az emberek kiabálásától megriadt állat — melyet futtában rögtön megösmertem, hogy nem vadmacska, hanem hiuz — a harmadik kertben járt.

Nem késtem sokáig, hanem durva göbecessel töltött fegyveremmel célba vettem vadállományunk eme legveszedelmesebb ellenségét s a tőlem úgy 70—80 lépésnyire menekülő vadra rálöttem. Képzhetni, mily nagy volt örömöm, midőn lövésem után a hiuzt összeesni láttam; de ez az örömöm csak egy pillanatig tartott, mert a szivós állat csakhamar felugrott, forogni kezdett s kezdetben lassu lépésben, később gyorsabb ütemben, ismét szaladásnak indult.

Ezt a reám nézve kedvező pillanatot arra használtam fel, hogy magamat egy pár kertkerítésen átvetve üldözöttem után fussak s annyira beközelítsem, hogy második — de most már golyóval tett — lövésemet alig 35—40 lépésnyiről tettem rá, oly szerencsével, hogy a hiuz tűzben rogyott össze. A golyó farba találta és nyakán jöti ki.

Az elejtett vad nőstény volt s már első tekintetre észre lehetett venni, hogy az állat, mely közel oly nagy volt, mintegy jól kifejlődött egyhetes borju, meglehetősen sok éveket számlált, mert rőtbarna csuháján levő rendetlen foltocskái nem birtak a fiatal kort jellemző élénk színnel s fogai is töröttek és rozszak voltak.

Vadászszakmányommal hazatérve, annak testhosszát 110 *cm.*-nek, farkát 16 *cm.*-nek, magasságát pedig 67 *cm.*-nek találtam; súlyát becsültem úgy 20—25 *kg.*-ra.

Szerény ebédem elköltése után, vadász kíváncsiságom arra készítetett, hogy kipuhatoljam, honnan jött e veszedelmes vad községünkbe s mi kényszeríthette ezt az óvatos állatot arra, hogy fényes nappal házimacskára vadásszék.

A friss hóban szépen látszott nyomokat követve rájöttem, hogy a hiuz Királymező község u. n. alsó falujánál a Scsorni völgyből jött a falu felé, mindenütt a kertek felett; a régi falunál már egy szegődött erdőmunkás házi kertjében találtam meg nyomát egyenest az istálló felé tartva; valószínű, hogy itt pillantotta meg a macskát, mert e helytől ugrásokban ment egészen a tisztiszálló udvarában levő fáig, melyre prédája után fel is szökött s valószínűleg el is csipi kiszemelt áldozatát, ha az épen jókor jött kiabálás által nem kényszerül az elkésett menekülésre.

De hogy mi készíthette az annyira óvatos állatot e vakmerő és szokatlan lépésre, annak okát nem tudtam megtalálni.

Erdőrünk elbeszéléséhez bozzá kell még tennem, hogy e szokatlan esemény annál feltűnőbb, mert január ama napjain sem nagy hidegek nem voltak, sem pedig nagy hó nem borította a hegyeket, úgy, hogy a déli hegyoldalak legtöbb helyen feketéllettek.

Sém a királymezői, de még a vele szomszédos vaddusabb bruszturai és németmokraí m. kir. erdőgondnokságokban sem észlelték e veszedelmes vad elszaporodását s bár gyakran lehet nyomozni kint a kerületben hiuzt, azt látni, s pláne lövésre kapni rég nem sikerült.

Megfoghatatlan tehát, hogy mi hajthatta a csak reggeli és esteli órákban barangoló óvatos vérengzőt arra, hogy fényes nappal emberlakta helyen járjon zsákmány után vadászni, mikor a hideg nem csigázhatta el annyira, hogy ily vakmerő legyen s azt sem lehet állítani, hogy az éhség kényszerítette volna e rendkívüli kalandra, mert szarvasban és őzben gazdag vidékünk mindig bő zsákmányt nyújt vérszomjának kielégítésére.

Vidéki levél.

(Az üzemátvizsgálási munkálatok felülvizsgálási módjáról.)

Tekintetes szerkesztőség! Az Erdészeti Lapok f. évi márcziusi havi füzetének ugyanebben a rovatában Barger Guidó Coburg-hercegi uradalmi erdőrendező úr az üzemátvizsgálási munkálatok felülvizsgálási módjának hátrányaira vonatkozólag olyan megjegyzéseket tett, melyekre nézve nem mulaszthatom el, hogy észrevételeimet meg ne tegyem, — kérve a tekintetes szerkesztőséget, hogy azoknak az Erdészeti Lapokban helyet engedni sziveskednék.

Barger Guidó erdőrendező ur közölt levelében fölöslegesnek, sőt hátrányosnak találja azt, hogy a 10 évenként beterjesztendő üzemátvizsgálási munkálatokhoz, — az ez ügyben kiadott 1890. évi 9600. számú magas ministeri utasításnak megfelelően — az illető erdőbirtoknak jóváhagyott s a birtokos kezénél lévő rendszeres gazdasági üzemterve és térképe csatoltassék, mert nézete szerint „ezt a szolgálatot a vármegyei levéltárban megőrzött üzemterv is megtehetné.“

Az erdőrendező urnak ez az állítása, nézetem szerint, téves.

Rendszeres erdőgazdaságban a folytatott üzembről pontos tájékoztatást s átnézetet, az üzemtervi határozmányoknak megfelelőleg, szabályszerűen berendezett és helyesen vezetett nyilvántartások nyújtanak. A tíz évi gazdálkodási időtartam alatt az üzemosztály területében, — a különböző használatok módjában és mennyiségében, továbbá a felújítások módjában és mértékében az üzemtervi előírásokkal szemben történt esetleges eltérésekről, valamint az erdőgazdaságra befolyással bíró egyéb — netalán bekövetkezett előnyös avagy káros — következményü körülményekről, a felügyelő hatóság csakis az üzemterv tartozékát képező nyilvántartási jegyzőkönyv, s a pontosan s lelkiismeretesen vezetett üzemyilvántartási könyvek alapján szerezhethet meggyőződést. Az üzemeredményeknek egybevetése az üzemtervi előírással, adja tiszta képét a folytatott erdőgazdálkodásnak.

Ennek az összehasonlításnak alapján állapítható meg csupán

az, hogy a birtokos mennyiben tartotta be az üzemtervi előírást, s indokoltnak tekinthetők-e a netalán történt eltérések, vagy sem. Tudvalevő dolog az, hogy az 1880. évi 23374. számú ministeri utasítás értelmében elkészítendő rendszeres gazdasági üzemtervek tartozékát képező üzemnyilvántartási könyvek, — főleg nagyobb üzemtesteknél — rendszerint csakis az üzemtervnek egy — a birtokos használatára szolgáló — példányához csatoltatnak, míg az üzemterv levéltári példányában, a nyilvántartás nem vezetetik, de nem is vezethető, még ha számára a rovatkimutatások előkészítve is volnának.

Ha tehát az üzemátvizsgálási munkálatokhoz a levéltári példányok csatoltatnak, miképp győződjek meg a felülvizsgáló kir. erdőfelügyelő a tíz év alatt folytatott erdőgazdálkodásról, mikép hasonlítsa össze az üzemtervi előírást az üzem tényleges eredményeivel, — a foganatosítással? Vagy azt hiszi Barger erdőrendező ur, hogy ez az összehasonlítás felesleges? Vajjon mi lehetett akkor czélja fennebb idézett számú ministeri utasítás amaz intézkedésének, mely elrendeli azt, hogy ezeket a nyilvántartásokat a birtokos pontosan vezesse s ezek alapján üzemátvizsgálás alkalmával az üzemeredmények kimutatása elkészítettessék? Az talán, hogy ez a leszámolás gyönyörűségére szolgáljon a birtokosnak, vagy inkább az, hogy az ellenőrzés megkönnyítettessék s hogy az erdőfelügyelő*) a folytatott erdőgazdálkodásról tiszta képet nyerhessen? Én azt hiszem, hogy ez az utóbbi volt a czél.

Barger erdőrendező ur azt állítja, hogy a felülvizsgálásnak feladata megállapítani azt, vajjon „a forda folyamán beterjesztett üzemátvizsgálási munkálat az eredeti jóváhagyott üzemterv alapján készített-e s vajjon továbbá az erdőbirtokos nem változtatott-e időközben a jóváhagyott üzemterven saját igénye vagy önkénye szerint.“

Megengedem ezt az állítást, de miért nem tudatja az erdőrendező ur azt is, miképen állapítható meg nyilvántartások nélkül ennek az esetleges önkényes eltérésnek mértéke? Vagy feltétlenül hitel adandó az üzemátvizsgálási munkálatban kitüntetett számadatoknak?

*) Épügy, mint maga az erdőbirtokos is!

Barger ur ugyan megengedhetőnek találja azt, hogy a kir. erdőfelügyelő, — ebbeli aggályainak eloszlatása céljából — a helyszíni szemle alkalmával, a féltékenyen őrzött nyilvántartásokba is betekinthesse, azt híven, hogy e rövid betekintés teljesen elegendő az üzemátvizsgálási munkálat helyességének megállapításához s ahhoz, hogy véleményt adhasson a folytatott erdőgazdálkodásról. Nagy tévedésben van az erdőrendező ur, mert főleg a nagyobb üzemtestekről bemutatott üzemátvizsgálási munkálatok, — a helyszíni felülvizsgálást megelőzőleg — beható tanulmányozást és irodai munkát kívánó, számszerinti felülvizsgálást igényelnek, mely nélkül a helyszíni szemle csak felületes lehet, annál is inkább, mert csak előzetes áttanulmányozás és számszerinti felülvizsgálás alapján tudhatja meg a felülvizsgáló közeg azt, hogy a helyszíni szemlénél mely területeket kell szorosabb vizsgálat alá vennie s hol lesz elég a futólagosabb átnézet is. Ez pedig — tekintettel a helyszíni szemlékre fordítható aránylag rövid időre — igen fontos.

Távol legyen tőlem minden gyanakodás, de ki kell jelentenem azt, hogy a Barger erdőrendező ur által ajánlott felülvizsgálási mód, tán csak arra a birtokosra volna előnyös, kinek esetleg alapos oka van ezeknek a munkálatoknak és a nyilvántartási könyveknek a kir. erdőfelügyelő által való tüzetes felülvizsgálását lehetőleg kikerülni, avagy megakadályozni, — de hát én a felügyelet lelkiismeretes gyakorlása szempontjából itélem meg a dolgot.

Barger erdőrendező ur állításának támogatására felhossa azt, hogy az egész, hosszú vágásfordulóra készülő üzemtervek „a hivatalos eljáráson keresztül“ legtöbb esetben már az első jóváhagyás folyamata alatt megrongálódnak s hogy ennek az üzemátvizsgálási munkálatok betérjesztése alkalmával még inkább ki vannak téve, sőt állítólag teljesen használhatatlan állapotba is jutnak. Az erdőrendező ur tehát abban a meggyőződésben van, hogy a betérjesztett üzemrendezési munkálatokkal a hatóságok a kellő kimételesség nélkül bánnak? Megengedem, hogy a betérjesztett üzemtervek egyes esetekben — többszöri szállítás következtében — szenvednek, de ez a körülmény egyedül az illető birtokos hibájának tudható be, ki e munkálatok külalakjára s csomagolására nem fordított kellő godot. Mert ha az üzemtervi munkálatok tartós kötésben,

megfelelő faládákba csomagolva s a gazdasági térképek vászonra huzott rajzpapíron dobozokba zárva terjesztetnek be, kétségtelen, hogy azok az — állítólag — olyan nagyon hosszú s alig bevárható hivatalos eljáráson keresztül és a gyakori szállítás daczára sem fognak elrongyolódni s még kevésbé fognak egyes tartozékaik veszendőbe menni.

A mi végre Barger erdőrendező urnak azt az ellenvetését illeti, hogy az erdőbirtokos, a „be nem várható hivatalos eljárás folytán üzemterveit — mint egyedüli hiteles és általa megörzendő okmányait sokáig nélkülözni kénytelen, meg kell jegyezmem, a hogy beterjesztett üzemátvizsgálási munkálatban a jövő tíz évre vonatkozó részletes használati s felújítási tervek bennfoglaltatnak s e munkálatnak házi példánya, mikor azt a kir. erdőfelügyelő megvizsgálta s az eredeti munkálattal történt egybehasonlítás után láttamozta, az erdőbirtokosnak azonnal visszaküldetik s így a gazdálkodás a felsőbb helyen való jóváhagyásig a házi példány szerint akadálytalanul folytatható, annál is inkább, mert a jóváhagyott gazdasági térképnek egy-egy másolati példánya minden rendezett gazdaságnál — folytonos házi használatra — rendelkezésre szokott állni s így e tekintetben sem okozhat zavart ama körülmény, hogy e munkálatok jóváhagyásának ideje alatt, a birtokos a gazdasági térképnek saját használatára szolgáló példányát egy időre nélkülözni kénytelen.

Azért tehát, úgy vélem, maradjunk csak meg a régi szokásnál s ne panaszoljuk föl azokat a *nagy áldozatokat* se, a miket Barger ur állítása szerint az erdőbirtokosnak erdeje törvényszerű kezelésével a közjó érdekében kell hozni. Mert az erdőknek törvényszerű kezelése általában véve közvetlenül a birtokos jól felfogott saját érdekeinek előmozdítását és állandó biztosítása végett történik; amit a törvény alapelveinek ismerete mellett be kell hogy lássanak az erdőbirtokosok valamennyien, kivált pedig azok, akik erdejüknek rendszeres kezeléséről már a törvényes kényszer életbelépését megelőzőleg, jóval korábban, gondoskodtak.

Kiváló tisztelettel

Neógrády Kálmán

kir. alerdőfelügyelő.

Meghívó

az országos erdészeti egyesület 1898. évi közgyűlésére.

Az országos erdészeti egyesület idei rendes közgyűlését f. évi augusztus hó 25. és 26.-án Sepsi-Szt.-Györgyön és környékén fogja megtartani a következő napirenddel és tárgysorozattal.

Augusztus 24.-én szerdán megérkezés Sepsi-Szt.-Györgyre a délelőtt 10 óra 31 perczkor vagy délután 4 óra 34 perczkor Brassó felől jövő vonatokkal. Elszállásolás, este 8 órakor ismerkedés a központi szálló kerthelyiségében.

Augusztus 25.-én reggel 9 órakor a közgyűlés megnyitása a városháza disztermében és a tanácskozások megkezdése a következő *tárgysorozat* szerint:

1. Jelentés az egyesület működéséről a mult évi közgyűlés óta.
2. Az igazgató-választmány jelentése az 1896. évi számadások megvizsgálása és az 1899. évi költségvetés megállapítása tárgyában.
3. Elnök és egy választmányi tag választása.
4. Jelentés a Deák Ferencz irodalmi alapítvány kamataiból kiírt pályázatok eredményéről és javaslat az alapítvány 1899. évi kamatainak felhasználására nézve.
5. Emlékbeszéd gróf Tisza Lajos egyesületi elnök fölött. (Tartja: Vadas Jenő m. kir. erdőtanácsos, akadémiai tanár.)
6. Háromszék vármegye erdőgazdasági viszonyainak ismertetése. (Előadó: Kócsy János m. kir. erdőmester.)
7. A Háromszék vármegyében levő erdei iparvállalatok berendezésének és üzemének ismertetése. (Előadó: Sümegh Ignác m. kir. főerdész.)
8. Indítványok az 1899. évi közgyűlés tanácskozási tárgyaira nézve.
9. Indítványok az egyesület céljainak előmozdítására általában. (Az ilyen indítványok a gyűlést megelőző napig az egyesület titkári hivatalához írásban bejelentendők.)

Délután 1 órakor közebed a Nagy József-féle kerthelyiségben.

Ebéd után az árvaifu szeretetház, szövő- és szivargyár megtekintése.

Este 5 óra 30 perczkor indulás külön vonaton Kovásznára. Elszállásolás, 8¹/₂ óraker közös vacsora az Ürmössy-féle vendéglőben.

Augusztus 26.-án reggel 7 óraker indulás Kovásznáról a gyulafalvi fűrésztelepekre. Megérkezés Commandóra 10 óraker; rövid villásreggeli után a közgyűlés folytatása és befejezése, 2¹/₂ órától kezdve a fűrésztelepek, telitőgyár és egyéb látnivalók megtekintése, folytatólag kirándulás vasuton „Halomra“ és esetleg „Karajos“ felé. Délután 3 óraker közös ebéd a commandói fűrésztelepen. Este 6 óraker indulás vissza Kovásznára, 9 óraker vacsora az Ürmössy-féle vendéglőben.

Augusztus 27.-én kirándulások a jelentkezés szerint külön csoportokban. Elindulás reggel 9 óraker Kovásznáról külön vonattal Sepsi-Szt.-Györgyre, a honnan a tagok egy része a jelentkezés szerint Bálványos és Tusnád fürdőre, másik része pedig Brassó és Predealon át Sinajába tovább utazik. Azok a tagok, a kik egyik kirándulásban sem kívánnak részt venni, S.-Szt.-Györgyről egyenesen hazautazhatnak.

Van szerencsém az egyesület tagjait, valamint az erdészeti ügyek iránt érdeklődőket tisztelettel felkérni, hogy ezen a közgyűlésünkön megjelenni és tanácskozásainkban részt venni sziveskedjenek.

Budapest, 1898. június hó 3.

Elnökség: **Dr. Bedő Albert** s. k.,
alelnök.

* * *

Ezzel a meghívóval kapcsolatban tisztelettel kérjük azokat a tagtársainkat, kik a közgyűlésen megjelenni kívánnak, hogy ebbeli szándékukat és egyszersmind azt is, hogy az augusztus 27.-én tervezett kirándulások közül melyiken akarnak részt venni, közgyűlésünk ügyvezetőjénél, Krajcsovicz Béla kir. erdőfelügyelő urnál Brassóban, *legkésőbb f. évi augusztus hó 8-áig okvetlenül bejelenteni sziveskedjenek*, mert a bejelentés elmulasztása esetében közgyűlésünk ügyvezetője az elszállásolás és egyéb szükségesek tekintetében nem volna képes az illetőkről kellően gondoskodni.

Azokat pedig, a kik augusztus hó 27.-én a sinajai kirándu-

lásban szándékoznak részt venni, tisztelettel kérjük, hogy jelentkezésük alkalmával életkorukat is bejelenteni sziveskedjenek, mivel ez az adat a határátlépési igazolványok kiállításához feltétlenül szükséges.

Budapest, 1898. június hó 3.

Az Országos Erdészeti Egyesület
titkári hivatala

Horváth Sándor s. k.

Különfélék.

Tavaszi vagy őszi erdősítés? Ezzel a kérdéssel foglalkozik Gabnay F. m. kir. erdész ur az E. L. legutóbbi füzetében (713—716. old.). A közleményben foglalt tapasztalati tényeket legkevésbé sem vonjuk kétségbe, sőt magunk is megerősítjük azokat, ellenben korántsem fogadhatjuk el a belőlük vont következtetéseket oly általános érvényűeknek, mint a milyeneknek — kicsiből következtetve nagyra — az említett közlemény azokat feltünteti.

A felsorolt tapasztalati tények a következők: 1. a tölgy-makk nehezen telettethető át a nélkül, hogy tetemesen ne vesztene jóságából; s 2. ugyanigy viselkedik a jegenyefenyő magja is; 3. az ültetésre alkalmas tavaszi időszak a megfigyelés vidékén (Krassó-Szörény vármegye északi részén) rövid, az őszi ellenben hosszabb és nedvesebb, munkások is könnyebben szerezhetők össze, mit tavasszal.

A tölgymakkra és a jegenyefenyő magjára vonatkozó állításokat, mint általános érvényűeket, senki sem vonja kétségbe, nem bírok azonban abból a tényből, hogy ennek a két fánemnek a magja télen át megromlik, oly messzemenő következtetésre jutni, hogy *«hazánk minden vidékén az őszi vetés előnyösebb a tavaszinál.»*

Én csak a tölgyre és jegenyefenyőre állapíthatom meg

azt, hogy *vetni* jobb őszi, ha ugyan az egerek és a vaddisznó tömeges jelenléte (főleg a tölgnél) nem fenyeget nagyobb veszélyvel, mint a teletetés. Ha a tölgyet, jegenyefenyőt sőt ezenfelül a gesztenyét, juhart és bükköt őszi vetjük, kétségtelenül a természet utmutatását követjük, a többi csemetekertjeinkbe és vágásainkba rendszeren elvetni szokott magvakra nézve azonban maga a természet is másként jár el, mert bizony az erdei-, fekete- és vörösfenyő toboza csak tavasszal nyílik szét, az ákác hüvelyei csak tavaszkor pattannak fel és a nagy felkaroltságnak örvendő luczfenyő magja is csak a tél folyamán hull ki a tobozból, oly időben, a mikor azt azokon a termőhelyeken, a hol a luczfenyő tenyésztése indokolt, elvetni már semmi esetre sem lehet. Ha jól vagyok értesülve, a besztercebányai erdőigazgatóság kerületében néhány év előtt tettek kísérletet a luczfenyőmagnak őszi való vetésével, de az eredmény oly silány volt, hogy azóta a luczfenyőt ismét csak tavasszal vetik.

Ezekből azonban az következik, hogy a vetés idejére nézve egy országra és valamennyi fanemre egyaránt *általánosan* érvényes szabályt felállítani nem lehet, hanem vidékenként és fanemenként hol a tavaszi, hol az őszi vetés biztosítja a nagyobb sikert.

A szóbanforgó közleménynek az ültetésre vonatkozó állítása kevésbé általános. A munkáskérdés lehet itt-ott *vis major*, mely miatt csak őszi lehet az ültetést fogatosítani. Az is tény, hogy az Alföldön és dombvidékeinken a csapadékmennyiség és vele a talajnedvesség őszi nagyobb, mint tavaszkor, s hogy ez a körülmény ezeken a helyeken ama növényélettani érveket, melyek első sorban a tavaszi ültetés mellett szólnak, megingathatja és pedig annál inkább, mert nagyjábólról van szó,

melyek úgy az ültetés sikerét, mint az ültetvény fejlődését illetőleg kevésbé érzékenyek az ültetés idejére nézve.

Az ültetési idő tartama inkább csak az erdősítés terjedelmére lehet befolyással, a sikerre ellenben már nagy hatással van, hogy őszkor vagy tavaszkor történt-e az ültetés, különösen a fenyőféléknél. E tekintetben hivatkozhatom a mariabrunni erdészeti kísérleti intézet által tett tüzetes megfigyelések eredményére, melyek dr. Cieslar Adolf «Die Pflanzzeit» czimű művében vannak közzétéve, s a melyeket a magyar erdészeti szakközönsséggel Ratkovszky Károly ismertetett meg az E. L. 1894.-i évfolyamának 444. és következő lapjain; hivatkozhatom Bekény Aladár «Máramaros erdőmivelési viszonyai» czimű tanulmányára, melyben a fenyőkre nézve szintén a tavaszi ültetést mondja jobbnak, hivatkozhatom továbbá több és pedig nemcsak hazánk északi és északkeleti részében elterülő kincstári erdőhatóságra, melyeknek a földmivelésügyi ministeriumhoz intézett jelentéseiből kitűnik, hogy az őszi ültetéssel ismételtén oly szomorú eredményt értek el, hogy elkerülendő a hiábavaló pénzkidrást, ezentúl csak tavasszal fognak ültetni. Ezek közül az egyik hatóság kifejezetten a lombfültetésre is kiterjeszti ezt az ítéletét. Ezért igyekeznek hegyvidéki erdőgazdáink a tavaszi rövid erdősítési időt a csemeték lombfakadásának mesterséges késleltetésével is megnyújtani. (l. E. L. 1894. évi 531. és 1897. évi 130. oldalt).

Hogy pedig a tavaszi ültetés nagyobb sikere növény-életteni alapon nyugszik, erre nézve legyen szabad Vadas Jenő Erdőmiveléstanából, mely különben minden általánosítást kerülve, úgy a vetést, mint az ültetést illetőleg mégis inkább a tavasznak ad előnyt, a következőket idéznem: «A tavaszi ültetés előnyét csakis a növényélet

alapján lehet magyarázni. Ugyanis a tavaszi ültetésnél a csemete sérüléseit a növekvés gyors megindulása folytán azonnal pótolhatja s azonkívül mind föld feletti, mind föld alatti részei kevésbé sérülnek az átültetés alkalmával, mint az őszi ültetésnél, midőn a gyökérszet gyöngébb részei s a törzsecske fiatal zsenge hajtásai az új állapotot meg nem szokva, a tél folyamán sokat szenvedhetnek. És csakugyan a kísérletekből kitűnt, hogy a késő ősszel ültetett csemeték gyökereinek vége a tél folyamán rothadásnak indult s csak az elágazások körül voltak épek. A korai ültetés előnyét élettani szempontból az is bizonyítja, hogy a tartalék tápanyagok, melyeket a csemete az átültetéssel egybekötött élettani zavarok kiegyenlítésére czélszerűen felhasznál, legnagyobb mennyiségben áprilisban vannak jelen. A tavaszi ültetés mellett szól az is, hogy a csemete megfogamzását a talaj téli nedvessége s a kora tavaszi nagyobb csapadékok elősegítik.»

Erdeink legnagyobb része a hegységben terül el, a hol a talaj nedvességére vonatkozólag mondottak is a tavaszi ültetés mellett szólnak.

Ezeket tartottam szükségesnek megjegyezni egyrészt azért, hogy a tavaszi ültetés mellett szóló körülményeket, melyek az említett közleményben mellőztettek, felemlísem, másrészt, hogy a vetésre nézve ott felállított általános szabályt a maga valódi értékére szállítsam le. Épen az erdőmivelés terén, mely igen részletes megkülönböztetéseket szükségel, veszélyes dolog lehet általános szabályokat felállítani, bár erre sokszor nagy a hajlandóságunk.

(Közli: *Bund K.*)

A feketefenyő tartóssága eddig is méltánylásra talált ugyan kisebb-nagyobb mértékben a szakkönyvekben; de miután oly foku tartósságról, — mint a melyet az aláb-

biakban közölni bátorkodom — mindeddig még nem halottam, kötelességemnek tartom megemliteni.

Szigetváron (Somogy vármegye) a *régi vár* helyén, házalap-ásás alkalmával egy igen régi vízvezeték nyomaira akadtak.

Néhány a vízvezeték alkotó részeit képezett cső kiásatván, még a laikus szeme is megállapíthatta, hogy azok *feketefenyőből* készültek.

Azért volt pedig olyan könnyen a fanem meghatározható, mert a csövek egészen épek voltak, ugyszintén ép a fán meghagyott kéreg, valamint a durván lefaragott ág-göcsök. Ha most utána számítunk, hogy a vezeték — mely állítólag *Turbéken* tulról (a hol, úgy mondják, szintén találtak egynéhány ilyen csövet a földben) szállította a várba a vizet, s így mintegy 6 *km.* hosszú lehetett — mely időben készült, arra kell következtetnünk, hogy annak vagy a történelmi nevezetességü «*Obsidio Szigetiana*» előtt, vagy közvetlen utána kellett történnie.

Szigetvár és környéke ugyanis lápos és mocsaras terület, mely vidék ivóvize egészségtelen, a vízvezeték tehát csakis az okból készülhetett, nehogy az őrseget az egészségtelen víz ivása folytán fellépő mocsárláz esetleg megtizedelhesse; annál is inkább, mivel az említett időben ez a vár igen fontos stratégiai pont volt s a hadi fogoly igen olcsó munkaerőt szolgáltatott ily nagy mű létesítésére.

Az is valószínű, hogy a vízvezeték *Turbék* mögül indult ki, minthogy közelebb nincs oly kiemelkedettebb hely, melynek forrásvize a régi várba fel lett volna vezethető.

Hogy a vízvezeték az általam említett idő után készült, illetve még fennállott volna, arra nézve semmi adat sincsen s nem is valószínű, hogy a városka, mely azután

teljesen elvesztette jelentőségét, vagy annak földesura áldozott volna fel annyi költséget és fáradságot, hogy azt létesíthesse és fentarthassa, mert a költségeknél még azt is számba kell venni, hogy a közeli vidéken abban az időben nem állottak fenn feketefenyőállabok, s így a csövekhez felhasznált fát messziről, valószínűleg a *stajer* hegységből kellett hozatni. Ezt az utóbbi állítást az a körülmény is igazolni látszik, hogy a mintegy 30 cm. vastag fák évgyűrűi igen keskenyek s így azok is a hegységi származás mellett bizonyítanak.

E körülmények egybevetéséből láthatni, hogy a különben nem nagyratartott feketefenyő a ránézve megfelelő körülmények között századokon keresztül is tartós marad; s e tekintetben vetekszik a tölgygel és vörösfenyővel. Különben lehetséges, hogy tartósságát az is fokozta, hogy kergében hagyták s így használták fel.

(Közli: *Michalus S.*)

Humor egy üzemtervben. Egy Máramaros vármegyei nagyobb erdőbirtokról szóló üzemtervnek «*Személyi viszonyok*» című fejezetében egyebek között a következő, s a jelzett cím alatt nem minden humor híján álló kitévelt találtuk: «A vontatásnál 50 pár vonómarha van alkalmazva». Minthogy ugyanebben a fejezetben van szó az igazgatást, kezelést, őrzést és az erdei munkát teljesítő, de a «*homo sapiens*» *specieshez* tartozó személyzetről is, senkisésem fogja kétségbevonhatni, hogy igen vegyes társaság keveredett össze néhány sorban. (?)

Kilencznyelvű magyar czimtár. A magyar kivitelképes gyártelepek czimtára, melyet báró Dániel Ernő kereskedelemügyi miniszter intézkedése folytán a kereskedelmi muzeum II. kiadásban tesz közzé, megjelent. Szinte alkalmi könyv ez most, a midőn a kiegyezési tár-

gyalások legújabb stádiumában a külföld közgazdasági körei fokozott érdeklődéssel figyelik meg Magyarország iparának fejlődését. Czime: «Les fabricants-exportateurs du Royaume de Hongrie et de Croatie-Slavonie» és a külföldön némi föltünést fog kelteni, hogy ez a 480 oldalra terjedő könyv 2153 kivételképes magyar ipartelepét sorol föl (az I. kiadásban csak 1223 szerepelt) és hogy a betűsoros tárgymutató 1111-féle gyártmányra nevez meg magyar beszerzési forrásokat. Kiváló gazdagon vannak képviselve a következő iparágak:

fa- és butoripar	277	teleppel
papíripar	89	«
bőripar	121	«
agyag-, kő- és üvegiipar	171	«
vas- és fémiipar	227	«
gépiipar	104	«
vegyészeti ipar	147	«
horvát czégek	105	«

Az előszóból fölemlítjük, hogy kereskedelmi muzeum a magyar gyáripar ezen törzskönyvét folytonosan kiegészíti és a hozzáforduló ügyfelek részére a legújabb gyárakat és azok legújabb gyártmányait is nyilvántartja, a mennyire azok tudomására jutnak.

A telepek ismertetése francia nyelven van írva, de az említett betűsoros tárgymutató ismételve van magyarul, horvátul, németül, angolul, olaszul, románul, szerbül és bolgárul, összesen tehát, a francia szöveggel együtt, kilencz nyelven és mindegyik tárgymutatót megelőzi az illető nyelven irt használati utmutatás, mely elmondja a szükséges tudnivalókat és a nyugati olvasókat arra figyelmezteti, hogy a könyv adatai új magyar gyárak alapításának kedvező kilátásaira utalnak. Az ismertető szöveg

tömörsege, az idegennyelvű tárgymutatók elrendezése és világos beosztása, a cégek terjedelmes betűsoros jegyzékének gondos összeállítása, a szakkifejezések fordítása és a kilencz tájékoztató előszó stilusa, irodalmi rutinra és céltudatos közgazdasági irányzatú szerkesztésre valának. Az anyagot, melynek magyar kiadása már a múlt évben jelent meg, a kereskedelmi muzeum igazgatósága állította össze; a kilencz nyelvű nemzetközi kiadás szerkesztőjeül Sasvári Ármin, az intézet tudakozó irodájának főnöke van megnevezve, a ki a sok nyelvű könyvet jóformán egészben megírta. A kereskedelmi muzeum igazgatósága, mely az előszó szerint az első kiadást 10.000 példányban küldte szét, ezt a tetemesen javított és bővített kiadást, mely a 2153 gyártelepen kívül a függelékben a nyers-terményüzlet köréből 760 kiviteli céget is felsorol, újból ezer meg ezer példányokban fogja szétküldeni, minthogy külföldről már eddig is ezer példánynál többet kértek belőle. Ezzel kétségkívül nagy szolgálatokat fog tenni a magyar iparnak, jelentékeny mérvben fog hozzájárulni nemzetközi üzleti összeköttetéseink kiterjesztéséhez és különösen ahhoz, hogy a külföldön helyesebb fogalmak terjedjenek Magyarország kulturális és közgazdasági jelentőségéről.

Halálozás. Kürthy Géza m. kir. főerdész (Lugoson), az Országos Erdészeti Egyesület alapító-tagja, meghalt.
Béke poraira!

Egyesületi hirdetések.

Figyelmeztetés. Az egyesületi könyvkiadmányokból az egyesületi tagok **csak egy példányt** szerezhethven meg a megállapított **kedvezményes áron**, több példány megrendelése esetében a többi példány után a **nem tagok számára megállapított ár** küldendő be.

Az „Erdészeti zsebnaptár“ legújabb (1898. évi XVII.) évfolyama megjelent. Ára az egyesületi tagok számára 1 frt, nem tagok számára 1 frt 50 kr. Legzélszerűbben postautalványon rendelhető meg az Orsz. Erd. Egyesület titkári hivatalánál. Ha a megrendelő a naptár árának beküldésekor 15 kr. postaköltséget is küld, akkor a postai szállítás bérmentve (keresztkötés alatt, ajánlva) történik.

Az „Erdészeti Növénytan II. k. Növényrendszertan. Részletes növénytan. Növény földrajz“ című, 200 arannyal jutalmazott pályamunka ára az egyesület tagjai számára 6 (hat) frt, nem tagok számára 9 (kilencz) frt. Legzélszerűbben postautalvánnyal rendelhető meg az Orsz. Erd. Egyesület titkári hivatalánál.

„Az Erdő-Őr“ vagy „Az erdészet alapvonalai kérdésekben és feleletekben“ című munka **hetedik** kiadása megrendelhető. Felkérletnek tehát azok a t. erdőhivatalok, erdőgondnokságok és szakértársak, kik az erdészeti műszaki segédszolgálatra készülő egyének részére ezt a könyvet megszerezni kívánják, hogy annak postautánvételi útján leendő megküldése iránt az „Erdészeti Lapok“ kiadóhivatalát értesíteni sziveskedjenek. Ára példányonként 3 frt. — Ha a megrendelés alkalmával a könyv ára mellett még 25 kr. postaköltség is küldetik, akkor a megküldés bérmentve (keresztkötés alatt, ajánlva) történik.

Az „Erdészeti Rendeleték Tára“ 1880—84. (I.—IV.) évfolyamának III. kiadása teljesen elfogyott, valamint az 1890. (X.) évfolyam I. kiadása is. (Az I—IV. évfolyamot az egyesület mérsékelt áron visszaváltja. Ajánlatok a titkári hivatalhoz intézendők.)

„Erdészeti növénytan I. k. Általános növénytan“ című, 200 arannyal jutalmazott pályamunka ára az egyesület tagjai részére 2 frt 80 kr.; nem tagok részére pedig 4 frt. Legzélszerűbben postautalvánnyal rendelhető meg az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatalánál, mely a művet abban az esetben, ha a fentebbi összegben felül még 25 kr. beküldetik (keresztkötés alatt, ajánlva), bérmentve küldi meg.

Az „Erdőrendezéstan“ kézikönyvének (I kötet; írta: bölezházai Belházy Emil m. kir. főerdőtanácsos) ára az egyesület tagjai részére 3 frt, nem tagok részére pedig 5 frt. Legcélszerűbben postautalvánnyal rendelhető meg az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatalánál.

A legelő erdők berendezése, kezelése és hasznosítása. Erdős-gazdatisztek, valamint erdő- és mezőgazdák számára. Írta: Zsarolyáni Márton Sándor m. kir. főerdész. Az Országos Erdészeti Egyesület által 100 darab arannyal jutalmazott pályamunka. Ára 3 frt. *Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai az egyesület titkári hivatalánál 2 frt 40 kr. kedvezményes áron rendelhetik meg.* (Budapest, V. Alkotmány-utca 10. sz.)

„A legelő-erdők. — A legeltetés kérdése Magyarországon és annak megoldása mezőgazdasági uton“ című munka (írta: Földes János m. kir. főerdész) még kapható. Az „Erdészeti Lapok“ 1895. évi I—V. füzetében közölt ezen munkát, az egyesület dicsérettel tüntette ki. A külön kiadásnak ára az egyesület tagjai számára 80 kr., nem tagok számára pedig 1 frt 20 kr. Megrendelhető az Orsz. Erd. Egyesület titkári hivatalánál (Budapest, V. Alkotmány-utca 10. sz.)

Az **„Erdészeti Rendeleték Tára“** 1891. évi vagyis XI. az 1892. évi, vagyis XII.; az 1893. és 1894. évi, vagyis XIII. és XIV. évfolyama (ez a két évfolyam egy füzetben), továbbá az 1895. évi, vagyis XV. évfolyama s végül az 1896. évi, vagyis XVI.-odik évfolyama az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatalánál (Budapest, V., Alkotmány-utca 10. sz.) megrendelhető. Ára az egyesület tagjai számára az 1891. évfolyamnak 30 kr., az 1892. évfolyamnak 20 kr. az 1893. és 1894. évfolyamot tartalmazó füzetnek 60 kr., az 1895.-i évfolyamnak 30 kr., az 1896.-i évfolyamnak 25 kr.; nem tagok számára pedig 60 kr., 40 kr., 1 frt 20 kr., 60 kr., illetve 50 kr.

Az **„Erdészeti Rendeleték Tára“ 1885.—89. (IV—IX.) évfolyamából a II. kiadásnak** ára az egyesület tagjai részére 1 frt 20 kr., nem tagok részére pedig 1 frt 80 kr.

Az **„Erdei facsemeték nevelése“** című munka megrendelhető az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatalánál (Budapest, V., Alkotmány-utca 10. sz.). Ára az egyesület tagjai részére 1 frt 50 kr., nem tagok részére 2 frt.

Az „Erdőhasználattan“ kézikönyvének, néhai Szécsi Zsigmond m. kir. főerdőtanácsos, erdőakad. tanár által átdolgozott s bővített II. kiadása megrendelhető az Orsz. Erdészeti Egyesület titkári hivatalánál (Budapest, V., Alkotmány-utca 10.) A könyv ára az Országos Erdészeti Egyesület tagjai részére 6 frt, nem tagok részére pedig 8 frt. Megrendelhető postautalványon, vagy pedig utánvétellel való küldésre egyszerű levelezőlapon is.

„Magyar Erdészeti Oklevéltár“ (Magyarország ezredéves fennállásának emlékére kiadta az Orsz. erdészeti egyesület). Szerkesztette és történeti bevezetéssel és tárgymutatóval ellátta: **Tagányi Károly.** A három vaskos kötetből álló munka megrendelhető az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatalában (Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 10. sz., II. e.). Ára az egyesület tagjai számára 10 frt, nem tagok számára 20 frt.

Erdőműveléstan. Irta: **Vadas Jenő** m. kir. erdőtanácsos, erd. ak. tanár. Az Orsz. Erd. Egyesület által pályadíjjal jutalmazott munka. Ára az egyesület tagjai számára 3 frt 50 kr, nem tagok számára 5 frt. Megrendelhető az egyesület titkári hivatalánál.

„Erdész-induló“ és „Nemes sziv. — Keringő.“ Zongorára. Irta **Szmik Gábor.** Ára az indulónak példányonként 1 korona, a keringőnek 2 korona. Megrendelhetők az egyesület titkári hivatalánál (Alkotmány-utca 10 sz. II. em.). Az eladásból befolyó összeg „A magyar erdőtisztek árvaleányait segélyező alapítvány“ gyarapítására fordítatik!

Ő felsége nagy fénynyomatu arcsképe, a mely az egyesület nagytermében levő eredeti olajfestmény után készült, megrendelhető az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatalánál (Budapest, V., Alkotmány-utca 10.). Ára az egyesület tagjai részére csomagolással és postaköltséggel együtt 3 frt 50, nem tagok részére 4 frt.

Közvetlenül a szerzőnél rendelhető meg:

„A tölgy és tenyésztése“ ezimű pályadíjnyertes munka a szerzőnél, **Fekete Lajos** m. kir. főerdőtanácsos és akadémiai tanárnál rendelhető meg. Megrendelések egyszerű levelező lapon, vagy postautalványon közvetlenül **Selmeczre,** a szerzőhöz intézendők. Ára az egyesület tagjai részére 2 frt, nem tagok részére 3 frt.

Ugyancsak Fekete Lajos m. kir. főerdőtanács és ak. tanárnál rendelhetők meg: az „**Erdőértékszámítástan**“ II. javított és bővített kiadása (ára 3 frt), és az „**Erdőbecsléstan**“ II. teljesen átdolgozott kiadása. (Ára 4 frt.)

Ugyancsak a szerzőnél rendelhető meg:

A selmeczbányai m. kir. erdőakadémia története és ismertetője.

Darányi Ignác földmivelésügyi m. kir. minister megbízásából írta *Vadas Jenő* m. kir. erdőtanácsos és ak. tanár. Megrendelhető szerzőnél (Selmeczbánya) és az „Erd. Lapok“ kiadóhivatalánál* (V. ker., Alkotmány-uteza 10. sz.) A 24 ivre terjedő, képekkel diszitett s térképpel ellátott munka ára 2 frt. (Erdőgyakornokoknak 1 frt 50 kr; erdészeti műszaki dijnokoknak s akadémiai hallgatóknak 1 frt.)

*) Az „Erdészeti Lapok“ kiadóhivatala azonban csak abban az esetben tehet eleget a megrendeléseknek, ha a t. megrendelők a könyv árát és a 25 krnyi portókötséget egyidejűleg beküldik, amikor aztán a könyv keresztkötsé alatt ajánlva adatik postára.

Erdészeti Rendeleték Tára.

Jegyzőkönyv

a földművelésügyi m. kir. ministerium szolgálati ügyköréhez tartozó állami erdőtiszték gyermekeinek nevelését segélyező alapintéző bizottságának Budapesten, 1898. évi június hó 18.-án tartott rendes üléséről.

Jelen voltak: Sóltz Gyula ministeri tanácsos, elnök, Bartha Gyula főerdőtanácsos, Tomcsányi Gyula erdőigazgató, Simenszky Kálmán erdőfelügyelő, bizottsági tagok, Törzs Kálmán erdőtanácsos, helyettes bizottsági tag, Nagy Károly erdőtanácsos, a bizottság előadója, dr. Hoffmann Gyula erdész, az alap pénztárosa és Doroszlai Gábor alerdőfelügyelő, jegyzőkönyvvezető.

Elnök üdvözli a megjelent bizottsági tagokat s az ülést határozatképesnek nyilvánítván, azt megnyitja, továbbá megemlíti, hogy Szabó Adolf és Havas József bizottsági tagok távolmaradásukat kimentették.

I. Az alap pénztárosa beterjeszti és felolvassa az alapnak az 1898. évi márczius hó 31.-én mutatkozott pénztári álladékaról szóló kimutatást, a mely szerint az alap tulajdonát képezik.

I. Értékpapirokban:

A magyar leszámítoló- és pénzváltó bankban 30.000 korona névértékű koronajáradék...	15.000 frt — kr.
---	------------------

II. készpénzben:

1. A pesti első hazai takarékpénztárban a 39443/e. sz. könyv szerint	5.000 frt — kr.
2. A magyar leszámítoló- és pénzváltó bankban a 16425. sz. könyv szerint	15.000 frt — kr.
3. A magyar leszámítoló- és pénzváltó bankban a 21487. sz. könyv szerint	7.696 frt 50 kr.
4. Az erdészeti házipénztárban	1.277 frt 66 kr.
Összesen	43.974 frt 16 kr.

Ebből az összegből esik:

1. Az alaptőkére:

a) értékpapirokban ...	15.000 frt — kr.	
b) takarékpénztári be- tétben	4.917 frt 57 kr.	19.917 frt 57 kr.

2. A folyó kezelésre:

a) az 1897/98. tan- évre megszavazott 14.500 forint segélyből még ki nem fizetett összeg	4.585 frt — kr.	
b) az 1898. évi tiszta- jövedelemre	19.471 frt 59 kr.	24.056 frt 59 kr.
	Összesen	43.974 frt 16 kr.

Bemutatja és felolvassa továbbá az ülés napján mutatkozó pénztári álladékról szóló kimutatást, mely szerint van:

I. Értékpapirokban:

A magyar leszámítoló- és pénzváltó- bankban 30.000 korona névértékű korona- járadék... ..	15.000 frt — kr.
---	------------------

II. Készpénzben:

1. A pesti hazai első takarékpénztárban a 39443/e. sz. könyv szerint	5.000 frt — kr.	
2. A magyar leszámítoló- és pénzváltó- bankban a 16425. sz. könyv szerint	15.000 frt — kr.	
3. A magyar leszámítoló- és pénzváltó- bankban a 21487. sz. könyv szerint	9.821 frt 50 kr.	
4. Az erdészeti házipénztárban	49 frt 77 kr.	
	Összesen	44.871 frt 27 kr.

Ebből az összegből esik:

1. Az alaptőkére:

a) értékpapirokban ...	15.000 frt — kr.	
b) takarékpénztári be- tétben	4.917 frt 57 kr.	19.917 frt 57 kr.

2. A folyó kezelésre:

a) az 1897. 8. tan- évre megszavazott 14.000 forint segélyből még ki nem fizetett összeg --- ---	260 frt — kr.	
b) az 1898. évi tiszta- jövedelemre --- --- ---	24.693 frt 70 kr.	24.953 frt 70 kr.
	Összesen --- ---	44.871 frt 27 kr.

A bizottság a pénztári jelentéseket tudomásul veszi s egy-
uttal, arra való tekintettel, hogy a jövedelemből az alaptőkét
megillető $\frac{1}{5}$ -rész az alapszabályok 4. §-a értelmében, magyar
állampapiroknak helyezendő el s másfelől, hogy a folyó kezelésre
eső pénzüsszeg is kedvezőbben kamatozzék: utasítja az alap
pénztárosát, hogy a takarékpénztárban elhelyezett, fent II. 1. és
2. tételszám alatt kimutatott 20000 frtot, melyben az alaptökére
eső 4917 frt 57 kr is befoglaltatik a pénztári készletből, az ár-
folyamhoz képest kiegészítvén 100 (egyszáz) drb. 200 korona név-
értékű $4\frac{0}{10}$ -os koronajáradék értékpapirt és 100 (egyszáz) drb.
100 frt névértékű $4\frac{1}{2}\frac{0}{10}$ -kal kamatozó regále-kártalanítási kötvényt,
összesen mintegy 20,005 frtért vásároljon s ezen értékpapirokat a
Magyar leszámítoló- és pénzváltó-bankban helyezze el.

II. Előadó az 1898. évi márczius hó 26.-án tartott ülés
jegyzőkönyvének I. pontjára való hivatkozással bemutatja és fel-
olvassa az 1897. évi zárószámadás megvizsgálására és az alap
pénztárának rovancsolására kiküldött bizottság jelentését a mint
következik:

„Tekintetes bizottság! Alulírottak megbízatásuk értelmében
megvizsgálván az állami erdőtiszték gyermekeinek nevelését se-
gélyző alap 1897. évi zárószámadását, azt minden részletében
helyesnek találtuk és ennél fogva számadók részére, a szokásos
fentartással, a felmentvény megadását javasoljuk. Tisztelettel je-
lentjük továbbá, miszerint a házi pénztárt f. évi április hó 21.-én
váratlanul rovancsoltuk és azt rendben találtuk s midőn az erre
vonatkozó 2 drb. rovancsolási leletet bemutatjuk, egyuttal van
szerencsénk az előbb említett zárószámadás főbb eredményét
mágában foglaló zárószámadási összeállítást tisztelettel ide esa-

tolni azzal a kéréssel, miszerint az 1898/9. tanévben segélyezésre fordítható összegképen a zárószámadásban kimutatott 14600 frtot méltóztassék megállapítani. Budapest, 1898. évi április hó 30.-án. Bartha Gyula s. k. kir. erdőfelügyelő, Szenes József s. k. m. kir. erdőtanácsos.“

A bizottság a jelentést tudomásul veszi s az 1898/9. tanévben segélyezésre fordítható összeget a maga részéről is 14600 forintban állapítja meg; továbbá felhívja az előadót, hogy a zárószámadásnak és jelentésnek, az alapszabályok 5. §-a értelmében a földmivelésügyi m. kir. minister urhoz való előterjesztése iránt megfelelően intézkedjék.

III. Előadó jelenti, hogy az 1898/9. tanévben kiosztható pénzsegélyek iránti pályázati felhívás az alapszabályok értelmében, valamint a legutóbbi ülés jegyzőkönyvének I. pontjában foglaltak szerint szövegezve, a földmivelésügyi m. kir. ministerium f. évi 36433. ügyszám alatt közhírré tétetett.

Tudomásul vétetik.

Több tárgy nem lévén elnök az ülést bezárja.

K. m. f.

Nagy Károly s. k.
előadó.

Doroszlai Gábor s. k.
jegyzőkönyvvezető.

Sóltz Gyula s. k.
elnök.

Az Országos Erdészeti Egyesület pénztáránál teljesített befizetések.

1898. évi június hónapban.

A rövidítések magyarázata

ak. = alapítványi kamat; att. = alapítványi tőketörlesztés; k. a. = készpénz alapítvány; Wka. = Wagner Károly alapítvány; 1La. = grf. Tisza Lajos alapítvány; BAA. = Bedő Albert alapítvány; Asa. = Magyar erdőtiszték árvaleányait segélyző alapítvány; td. = tagsági díj; hd. = hirdetési díj; ld. = lapdíj; kld. = kedvezményes lapdíj; pk. = postaköltség; Ert. = Erdészeti Rendeleték Tára; ab. = átfutó bevétel; rb. = rendkívüli bevétel; EL. = Erdészeti Lapok egyes füzetei; Npt. = Erdészeti Zsebnaptár; nvt I. = Erdészeti Növénytan I. rész; nvt II. = Erdészeti Növénytan II. rész; OFa. = O Felsége fénynyomatu arczképe; Ecs. = Erdei facsemeték nevelése; Fcst. = Fekete Lajos. Főbb fanemek csemetéinek természetése; Evü. = Fekete Lajos. Az erdei vetésről és ültetésről; Eht. = Erdőhasználatlan; ik. = takarékpénztári időközi kamatok; Ek. = Értékpapírok kamatai. Rz. = Erdőrendezéstan; FL. = Földes J. „Legelő-erdők“; M. L. = Márton Sándor: A legelő erdők berendezése stb.; EOT. = Magyar Erdészeti Oklevéltár; Eáh = Fekete Lajos. Az erdők ápolásáról és használatáról. Em. = Erdőműveléstan.

	Befizetések	frt			Befizetések	frt
Anca Döme td.	2.—			Bélai József ak.	2.—	
Akantisz Rezső ak.	2.—			Bérczy Elek td.	8.—	
Antony Károly td.	8.—			Boboth Ede td.	8.—	
Allender Frigyes ak.	2.—			Dr. Bedő Albert néhai Klein		
Adler Lipót td.	8.—			Ödön helyett att.	10.—	
Apatini Erdőhivatal Em.	28.69			Burdás János ak.	8.—	
Adorján Lőrincz Npt.	1.50			Böksay Gusztáv ak. 7.50 —.05	7.55	
Gr. Andrassy Géza betléri erdő-				Breckner József td.	8.—	
hivatala ld.	8.—			Bachó János td.	8.—	
Apatini erdőhivatal ld.	48.—			Blattny Ernő td.	2.—	
				özv. Borköles Józsefné td.	7.—	
Bustyaházai erdőhivatal Em.	50.15			Balogh György br. Podmaniczky		
Berendi Béla td.	8.—			Géza helyett ak.	10.—	
Bedő Albert ab.	21.50			Bartha Béla td.	8.—	
Blum és társa czég td.	8.—			Botka György td.	8.—	
Brancsik Károly nvt. I.	4.—			Baeker Ignác td.	4.—	
Biach Fülöp td.	8.—			Bencsik Sándor ak.	8.—	
Bécsy Dezső ak.	8.—			Bohunitzky Endre td.	8.—	
Borsos István td.	4.—			Budovszky János td.	8.—	
Buchelt Ede td.	8.—			Balogh Vilmos td.	5.—	
Babós József ak.	8.—			Bauer Endre td.	8.—	
Béky Albert td.	8.—			Bodor Jenő td.	8.—	
Bethlen főiskola Asztalos J. td.	8.—			Benczkó József Npt.	1.—	
Briestyanszky Endre ak.	7.—			Bartha Gyula td.	8.—	
Bucsányi József td.	8.—			Bellatinezi erdőhivatal	8.—	
Bükhel Antal td.	8.—			Bidló Ignác td.	8.—	
Balogh Ernő td.	1.—			Brannich Gyula td.	6.—	

Befizetések frt		Befizetések frt	
Barcs Kálmán ak.	4.—	Egyed Miklós td.	8.—
Besztercezi erdőgazgatóság ld.	96.—	Eperjes város ak.	5.—
Besztercebánya város kld.	3.—	Érsek Árpád td.	10.—
Bielek István ak.	1.—	Esztergom vm. pénztára hd.	6'95
Borsos István M. L.	2'40		
Béky Aldert Em.	5.25	Ferencz Gyula ak.	16.—
Berchtold Richárd ak.	10.—	lovag dr. Floch-Reyhersberg	
id. Belházy Gyula td.	4.—	Henrik td.	8.—
Berghold Károly td.	8.—	Fábián Béla td.	2.—
		özv. Faller Józsefné ak.	8.—
Czobor Adolf td.	5.—	Fischl Ferencz td.	8.—
Craus Géza ak. 2.80 att. 10.—		br. Feillitzsch Arthur ak. 8.—	
Asa Szmik G. Nemessziv ker.		pk. —.16 ...	8.16
1.— pk. —.05 ...	13.85	Fekete Béla td.	2.—
ifj. Cservenka Antal td. 8.—		Ferenczi Sándor td.	8.—
pk. —.05 ...	8.05	Füstös Kálmán ak.	8.—
Csupor István ak.	8.—	Förster Gyula td.	8.—
Cseres Gyula ak.	1.—	Frieb János td.	8.—
Csató Pál td.	20.—	Farkas Pál td.	8.—
Czobor Adolf Em.	3.56	Faragó Béia td.	8.—
Csopey Kornél ak.	8.—	Fertsek Ferencz td.	8.—
		Ferencsik Ödön td.	8.—
Duschek János td.	8.—	Fehér Pál ak.	2.—
Dohnányi Pál td.	5.—	Fekete János td.	8.—
Dietl Ágoston ak.	1.—	Fromm Miklós td.	8.—
Dezsényi Jenő td.	3.—	Fejér Kálmán td.	5.—
Dipold Imre ak.	8.—	Francisci Ede td.	8.—
Demény Lajos td.	8.—	Fás Gyula td.	8.—
Derecskei Károly ak.	8.—		
Diaconovich Sándor td.	4.—	Giller János Em.	3.50
Derzsi Gábor ak. 6.— Em. 3'50	9.50	Gergő Károly td.	8.—
Diósi Ignác fia Lajos td.	8.—	Ghyczy László td.	3.—
Dobren János td.	7.80	Görgény szt.-imrei erdőéri szak-	
Dokupil Adolf td.	8.—	iskola Npt.	5.30
Dragán Gyula td.	8.—	Gromon Dezső helyett Schindler	
Dittert Gyula td.	8.—	Árpád ak.	10.—
		Gura Károly td.	8.—
Enders Ödön nvt. I.	2.80	Gyöngyössy Béla ak.	8.—
Engel A. és fiai td.	8.—	özv. Guha Károlyné ak.	5.—
Ernusz Kelemen ak.	8.—	Goda László E. L.	1.—
Gr. Erdődi Imréné néhai gróf		Granzer Jenő E. L.	1.20
Migazzy Vilmos helyett ak.	7.50	Garcsár János td.	16.—
Gr. Erdődy Gyula ak.	50.—	Gyarmathy Zsigmond hd.	4.15

Befizetések frt		Befizetések frt	
Görgény-szt.-imrei erdőőri szak-iskola Npt.	4.30	Kerekes János ak.	8.—
Gurka Antal ld.	3.—	Klein Béla td.	16.—
Granzer Jenő E. L.	1.20	Kozár Emil Npt.	1.56
Haasz Adolf ak.	5.—	Kürthy Géza ak.	5.—
Hanzély István ak.	8.—	Kellner György ak.	7.50
Huszthy László td.	2.—	Kovács Gábor ak.	8.—
Hamernyik Béla td.	4.—	Kaczvinszky Viktor kld.	3.—
Hammersberg Géza td.	1.—	Nemeskéri Kiss Miklós ak.	10.—
Hamar László td.	10.—	Kozma János td.	16.—
Heim János td.	2.—	Krassowsky N. Npt.	1.60
Hengye Frigyes td.	8.—	Kuka József Em.	5.06
Hám Ferencz td.	8.—	Kócsy János td.	8.—
Hoós Ernő ak.	8.—	Kovács Pál E. L.	—20
Hárs István ak.	8.—	Kovács Imre td.	4.—
Horváth Ferencz nvt. I.	3.05	Kohout János Em.	3.56
Imre Dénes Npt.	3.06	Kárász Imre ak.	10.—
Irinyi Aurél Em.	5.06	Lehoczky György td.	2.—
Ivaskó Sándor td.	6.—	Láhner Károly td.	4.—
Igló város kld.	3.—	Lászlóffy Gábor ak.	6.—
Imre Dénes ak.	2.—	Lange Pál ak.	8.—
P. Inkey László ld.	8.—	Lágler Gyula td.	8.—
Ihrig Eberhard ak.	3.—	Lakompaki erdőhivatal ld.	8.—
Imecs Béla Ecs.	3.06	Lollok József E. L.	—40
Jahnke Károly hd.	6.55	Lattyák Sándor td.	4.—
Jenőffy Jenő ak.	8.—	br. Mednyánszky Imre td.	8.—
Jurkovich János td.	3.—	Misley Béla td.	4.—
özv. Jambrich Jánosné ak.	7.—	Mátyus József ak.	6.—
Jausz Sándor td.	8.—	Molnár János td.	3.—
Jolsvai cob. hercz. erdőig. ld.	8.—	br. Majthényi László ak.	5.—
Kolozsvári erdőigazgatóság Em.	80.18	Miskolczy János ak. 8.—pk. —38	8.38
Nemeskéri Kiss Pál ak.	10.—	Magyar földhitelintézet Ék. 1730.92	
Kolossi Béla td.	16.—	Machovich Ferencz td.	8.—
Kostyál Gyula td.	5.—	Mihalik Dezső ak.	8.—
Koreck Nándor td.	16.—	özv. Morvay Gyuláné ak.	7.—
Kostiálík János td.	3.—	M.-szigeti erdőigazgatóság hd.	6.15
Kostenszky Béla td.	6.—	Mikó Béla ak.	8.—
Kőváry László ak.	3.—	Mányai Imre E. L.	1.20
Kárász István ak.	7.—	M.-óvári főhg. kp. számtart. pd.	105.—
		Markos György ak.	5.—
		Marosi Ferencz td.	8.—
		Magy. fakeresk. o. egyesülete ld.	8.—

	Befizetések	frt
Napholtz Jenő td.	3.—	
Naszladi Sándor td.	4.—	
Nádas Béla ak.	8.—	
Neuwirth Nándor ld.	8.—	
Nagybányai főerdőhivatal ld.	64.—	
Neuhöfer és fia hd.	5.25	
Nadrági vasipartársulat erdő- hivatala ld.	8.—	
Ondrus Gyula perköltség	1.—	
Orsovai m. k. erdőhivatal Em.	40.25	
Orsovai m. k. erdőhivatal hd.	11.—	
Orbán János td.	3.—	
Ótvös Lajos ak.	1.—	
Otoesácsi erdőhivatal Em.	55.39	
Ó-Lublói szolgabírói hivatal hd.	6.95	
Osztrák-magy. államvasut tár- saság ld.	16.—	
Orsovai erdőhivatal hd.	7.35	
Osztroluczky Miklós Em. 3.50 M. L. 2.40	5.90	
Orosz Antal td.	8.—	
Poláczek Károly td.	6.30	
Páll Miklós ak.	6.—	
Pausinger Károly ak.	2.—	
Pellion Lajos ak.	3.—	
Pollág Géza ak.	8.—	
Primási urad. erdőm. hiv. ld.	8.—	
Pálka Gyula td.	8.—	
Peiszerle József td.	4.—	
Pfeningberger Felix Em.	5.06	
Pitroff Kornél ak.	4.—	
Pöschl Ferencz td.	4.—	
Pápa-ugodi hitb. urad. erdő- mesteri hivatala Ugod ld.	8.—	
Palkovics Károly td.	8.—	
Primási erdészeti kerületi hi- vatal Kemenczén ld.	8.—	
Ruttkay Géza att.	5.—	
Ressel István td.	2.—	
Rend Domokos td.	4.—	
Ránku Miiadin td.	5.—	

	Befizetések	frt
br. Révay Gyula ak.	7.50	
özv. Révi Józsefné ak.	4.—	
Schmidt Ferencz td.	8.—	
Szenes József td.	8.—	
Sobó Jenő td.	8.—	
Steinhausz József ak.	5.—	
Stolez József td.	5.—	
Szabó György ak.	8.—	
Szimonisz Frigyes Rz.	3.—	
Solti Arnold ak.	6.—	
Sommer Károly ak.	8.—	
Szabó Adolf kld.	3.—	
Szepessy Elek td.	4.—	
Szombathelyi székeskápt. kld.	3.—	
Schreiber Károly td.	4.—	
Seenger Lajos td.	5.—	
Sümegh Ignác ^o td.	8.—	
gr. Széchényi Sándor ak.	8.—	
özv. gr. Sztáray Antalné ak.	10.—	
Sztokosza Géza ak.	3.—	
Szimonisz Frigyes ak.	4.—	
Szőcs Miklós ak.	8.—	
Saenger Nándor td.	10.—	
Sziklay Lajos ak.	8.—	
Schauschek Gábor td.	8.—	
Suszer Rezső td.	4.—	
Szokolcza város kld.	3.—	
Szarvassy Átajos ak.	8.—	
Scholcz Ottó ak.	8.—	
Szászsebesi erdőhivatal Em.	60.38	
Szabó György nvt. II	6.—	
özv. Szontágh Gusztávné ak.	2.—	
Szántó Károly td.	24.—	
Soóvári erdőhivatal ld.	104.—	
br. Szegedi-Ensch Károly td.	8.—	
Szvetelszky Géza td.	8.—	
Schuster József ak.	1.—	
Selmeczbányai Casino-egylet ld.	4.—	
Sümegh Ignác, Erdészindulóért Asa —.50 pk. —.10	—.60	
Selmeczbányai ak. ifj. kör td.	4.—	
S. Szilágyi Bertalan td.	7.—	

Befizetések frt		Befizetések frt	
Törzs Kálmán ak.	8.—	Vály Ferencz td.	4.—
Török Gábor td.	8.—	Várnai Sándor ak.	7.—
K. Tarsoly Árpád td.	4.—	Vinkovcei főerdőhivatal Em. ...	60.38
Tichy Kálmán td.	1.—	Vancsura István ld.	2.—
Tanádi Emil td.	8.—	Veress László td.	4.—
Tomassek Miklós td.	8.—	Vadászffy Jenő kld. 3.— nvt.	
Tordony Gusztáv td.	10.—	II. 6.— Rz. 3.— Em. 3.40	
Teodorovits Ferencz td.	16.—	EOT 10.— M. L. 2.40 ...	27.90
Trostler Ármin td.	16.—		
Tomka Jenő td.	8.—	Wolf György td.	2.—
Tóth Ferencz gr. Esterházy P. devecseri erdőhiv. helyett	8.—	Weress Sándor ak.	6.—
Tavassy Lajos td.	4.—	Wanyek Arnold td.	8.—
Tavassy Lajos Csigaházy Gábor helyett td.	16.—	Zágrábi erdőgazgatóság Em.	98.62
Tóbiás Miklós ak.	5.—	Zwickelsdorfer János td.	3.—
Ungvári főerdőhivatal hd.	19.90	Zilab város ak.	10.—
Veszprém város ak.	8.—	Zsuffa Antal ak.	8.—
ifj. Várjon Géza td.	8.—	Zeller Frigyes hd.	5.75
		Junius havi bevétel	4.618.83
		Jan.—május hóban befolyt	14.171.—
		Összesen	18,789.83

Helyreigazítás.

A „Magyar Ornithologiai Központ“ az Erdészeti Lapok f. évi VI. füzetében „A fehér gólya és füstű fecske 1897.-i tavaszi vonulása“ cím alatt megjelent közleményre vonatkozólag a következő helyreigazítás közzétételét kérte:

1. a 673. lapon a felülről számított 19. sorban: *márczius 8. Csákova* helyett: **márczius 28. Csákova**,

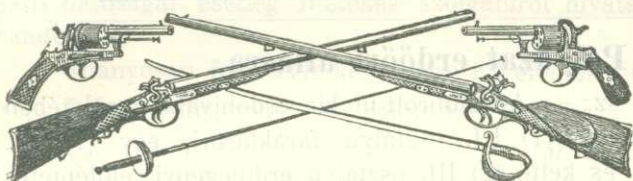
2. a 674. lapon a felülről számított 14. sorban: *a sor épen nem egyöntetű* helyett: **a sor nem egészen egyöntetű** olvasandó, a közvetlenül erre következő mondat pedig, mely „Liget adata“ szavakkal kezdődik, egészen elmarad.

Hirdető-melléklet az „Erdészeti Lapok“ 1898. évi VII. füzetéhez

Az „Erdészeti Lapok“ mellett mérsékelt közlési díjért a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak.

Dijszabályzat. Az első negyven (40) sorért soronkint negyven (40) krajczár, az erre következő husz (20) sorért, illetőleg a 41 egész 60-ik sorig, soronkint harmincz (30) krajczár, míg a 60-ik soron felül következő minden sorért egyenkint husz (20) krajczár számíttatik.

Táblázatok nyomdai szabály szerint kétszeres árral számíttatnak.

Fontos utazók-
nak, vadászok-
nak, tiszteknek
és másoknak.

Revolverek,
fegyverek,

VADÁSZATI ESZKÖZÖK, KÜLÖNFÉLE EGYENRUHÁK,

valamint a fegyverszakba vágó mindennemű cikkek

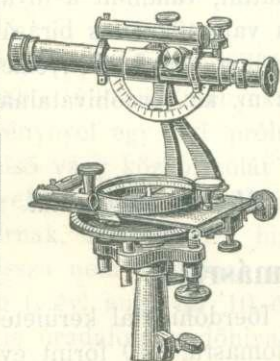
**BÉCS, Ottakring
Festgasse 11/13.**

GASSER LIPÓT

Raktár **BÉCS,**
I., Kohlmarkt 9.

cs. és kir. udvari és hadsereg-fegyvergyáros fegyvergyára által, jót-
állás mellett legjobb minőségben és legolcsóbb árakon szállíttatnak.

(1) Illusztrált árjegyzékek bérmentve és ingyen küldetnek.

Egyetemes busszóla-műszereket és erdei busszólákat

optikai távolságméréssel,

Ár 65 frttól felfelé.

Mérő-asztalokat nézgvonalzókkal, mérő-
szalagokat, faatlalókat, rajzeszközöket, terü-
letmérőket (planimeter), valamint mindennemű földmé-
részi műszereket készít a legpontosabb kivitel biztosításával

NEUHÖFER és FIA

csász. és kir. udvari látszerész- és műszergyáros

Bécs, (I., Kohlmarkt 8.)

Kimerítő illusztrált árjegyzék ingyen és bérmentve.
Javításokat leggyorsabban és legpontosabban teljesít. Minden-
féle műszerből készletet tart.

(2. XV. x.)

Házi gomba
*nedves falak és penészképződés ellen
 lakások, raktárakban stb. csak is
 a szab. antimerulion hasznát.
 Leírása ingyen. 10 évi jótállás!*
Barthel Mihály és Társa
 Bécs, X.
 Magy. letelezés
 Carbolineum
 Födélpapír.
 Tűzarmánymész
 Olaj és zsírheműk
 Padaratjénymáz

(3. IV. 10.)

Pályázat erdőőri állásra.

2143/1898. sz. — Az alólirott m. kir. erdőhivatal kerületében üresedésben levő egy (1) III. osztályu faraktárőri, egy (1) IV. osztályu erdőőri és kettő (2) III. osztályu erdőlegényi, előléptetés esetén két (2) II-od és két (2) III-ad osztályu erdőlegényi állomásra az állományszerű illetményekkel ezennel pályázat nyitattik.

Az ezen állomásokra pályázni kívánók felhivatnak, hogy az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ában előirt szakképzettségüket, az államerdészet szolgálatába ujonnan belépni kívánók azon felül ép és erős testalkutakat, különösen jó látó, beszélő és halló képességüket kincstári erdészeti orvos, megyei főorvos, vagy honvéd törzs-orvos által kiállított bizonyítvánnyal, továbbá életkoruk és illetőségükről tanuskodó anyakönyvi kivonattal, valamint a hivatalos magyar nyelvnek szóban és írásban való tökéletes birását igazoló okmányokkal felszerelt és sajátkezüleg irt kérvényeiket 1898. évi augusztus hó 15.-éig az alólirott m. kir. erdőhivatalnál nyujtsák be.

Apatinban, 1898. julius hó 1.-én.

(4)

M. kir. erdőhivatal.

Pályázat erdőőri állomásra.

1679/1898. sz. — Az alólirt m. kir. főerdőhivatal kerületében három (3) IV-ed osztályu erdőőri állomásra, 240 forint évi fizetéssel és egyéb szabályszerű illetményekkel pályázat nyitattik.

Az ezen erdőőri állomásokra pályázók az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ában követelt erdőőri szakvizsga letételét okmányilag igazolni, továbbá erős és ép testalkatukat, különösen jó látó, beszélő és halló képességüket kincstári erdészeti orvos, vagy vármegyei főorvos, avagy honvéd törzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal, életkorukat és illetékességüket anyakönyvi kivonattal, végre a hivatalos magyar nyelvnek szóban és írásban, a tót nyelvnek legalább szóban való birását okmányokkal kötelesek beigazolni.

Az így felszerelt, sajátkezüleg irt kérvények folyó évi aug. hó 15.-éig az alólirt magy. kir. főerdőhivatalnál a pályázók előjáró hatóságai esetleg illetékes szolgabírói hivatalaik útján nyújtandók be.

Hiányosan felszerelt kérvények figyelembe nem vétetnek.

Liptó-Ujvárt, 1898. évi július hó 1.-én.

(5)

M. kir. főerdőhivatal.

(Utánnymat nem díjaztatik.)

1075 1898. sz. — **Erdőőri szakiskolát végzett és szakvizsgázott egyén állást keres.** Szíves ajánlatok Basska Imre Lutilla (Bármegye) címre küldendők. (6)

Erdészsegéd

évi 600 frt fizetésből, 16 ürm³ tölgytüzifából, lakásból s kiszolgálásból álló illetményekkel és a rendszeresített nyugdíjra való igénynyel egy évi próbaidő kikötése mellett felvétetik. Erdészeti felső vagy középiskolát végzettek, kik a német s valamelyik szláv nyelvet birják, a mérési és számviteli szakmában gyakorlottsággal bírnak, kérvényüket bizonyítványmásolatokkal felszerelve, melyek vissza nem küldetnek s lehetőleg fényképükkel is ellátva küldjék be f. évi aug. hó 10.-éig az Ő nagyméltósága Majláth Stefániafele uradalom erdőhivatalához Dolnji-Miholjáczra. (Szlavoniában.)

(7)

Faeladási hirdetemény.

1047/1898. sz. — Rajecz község ezenzüalistái tulajdonát képező Dorubaska erdőben részint tövön álló, részint levágott 4330 m^3 10196 frt értékű jegenyefenyő hasznos fatömeg 1898. évi augusztus hó 23.-án reggeli 10 órakor Rajecz község hivatalos helyiségében nyilvános árverés útján el fog adatni. A venni szándékozók az árverés megkezdése előtt biztosítékul 1000 frtot készpénzben vagy állami pénzüértékű papirokban letenni kötelesek; írásbeli 50 kros bélyeggel s bánatpénzzel ellátott szabályszerű ajánlatok elfogadtatnak. Árverési feltételek Rajecz községi előljáróság irodájában megtekinthetők.

Kelt Rajeczen, 1898. évi július hó 9.-én.

(8)

A községi előljáróság.

Tüzifaeladási hirdetemény.

Szeben vármegyében, Guráró község határában, Guráró község tulajdonát képező „Valea Carbanarilor“ nevű erdő részben üzemterv szerinti B. üzemosztály 15 évi 2355 kat. holdat kitevő vágásterületen levő 48,000 m^3 bükkhasábfa fahozam a Nagyméltóságú földművelésügyi m. kir. minister ur 15816/I/2/1898. sz. engedélye értelmében 5 év alatt kihasználható lévén, folyó év augusztus hó 7-ik napján délelőtt 10 órakor Guráró község irodájában zárt ajánlatokkal egybekötött nyilvános árverésen el fog adatni.

Kikiáltási ár ürméterenként 70 krajczár.

Az árverés a lábon álló egész fatömegre és ha ez eredményre nem vezetne, a termelendő fa után fizetendő egységárra fog történni, miért is a benyújtandó zárt ajánlatokban e körülményre figyelemmel kell lenni és vagy valamelyik vagy pedig mindkét módra ajánlat tehető.

Az eladási feltételek nevezett község irodájában a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Árverezni szándékozók kötelesek 3000 frtot árverés előtt az árverést vezető kezéhez készpénzben, óvadékképes névértékben számított értékpapirokban letenni, vagy zárt ajánlatokban mellé-

kelni és kinyilatkoztatni, hogy az árverési és szerződési feltételeket ismerik s magukat azoknak teljesen alávetik.

Guráró, 1898. július hó 8.-án.

(9)

A községi előljáráóság.

Árverési hirdetmény.

Alólirt a zoltáni határban a m. kir. államvasutak erkedi állomásától 5 kilométernyi távolságban fekvő erdőjéből körülbelül 10,000 drb. tölgyfát írásbeli ajánlással egybekötött nyilvános árverésen 1898. augusztus 9.-én d. e. 11 órakor elad. Kikiáltási ár 29,600 frt.

Árverezni szándékozók 10⁰/₀ bánatpénzt kötelesek letenni. Árverezési feltételek a községi előljáráóságnál megtekinthetők.

Zoltán, 1898. július 15.-én.

(10)

Perczel Mórné.

Bükkfaeladási hirdetmény.

2441/1898. sz. — A dombói m. kir. erdőgondnoksághoz tartozó tereselpataki „A” üzemosztály I., III., IV., és V. vágássorozataiban az 1898. évtől kezdve az 1907. év végeig terjedő 10 év alatt a fennálló üzemterv szerint kihasználás alá kerülő s mintegy 2348'20 kat. holdnyi kiterjedésű vágásterületeken álló összes bükkfának terület szerint való eladása iránt az alólirt m. kir. erdőhivatalnál 1898. évi augusztus hó 22.-én délelőtt 10 órakor harmadik nyilvános írásbeli versenytárgyalás fog tartatni.

Az ajánlatok a következő adás-vételi mód szerint tehetők:

1. oly feltétel mellett, hogy a tereselpataki kincstári farakodó alsó pontjától a Porkulecz pataknak torkolatáig építeni tervezett erdei pályát a kincstár építi;

2. oly feltétel mellett, hogy az említett erdei pályát a vállalkozó építi, avagy a fát pályaeépítés mellőzésével tetszés szerint tengelyen vagy vizen szállítja le.

Kikiáltási ár ez utóbbi 2-ik mód szerint való eladás esetén holdankint 25 (huszonöt) forint.

A kir. kincstár mindkét esetben biztosítja vállalkozó terményei részére a tereselpataki állomástól a taracsvölgyi h. é. vasuton való szállítást a mindenkor e vasútra fennálló viteldíj-tételek mellett.

Az általános árverési és mindkét eladási módra vonatkozó részletes szerződési feltételek a földmivelésügyi m. k. ministerium erdészeti főosztályában és az alulirt m. k. erdőhivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők, illetve átvehetők.

Bustyaházán, 1898. július hó 1-én.

(11) *M. kir. erdőhivatal.*

(Ütánnymat nem díjaztatik.)

Árverési hirdetmény.

3711/1898. sz. — A kolozsvári m. kir. erdőigazgatóság részéről közhírré tétetik, hogy a Szolnok-Doboka vármegyében fekvő és a deési m. kir. erdőgondnokság kerületéhez tartozó Kis-Somkut község határában s üzemtervileg az „A“ üzemosztály II. vágásorozat 3. tag, 5., 6. osztágaiban mintegy 26·5 kat. hold vágásterületen található körülbelül 2415 tm^3 tölgyfatömeg, melyből mintegy 1133 tm^3 épület- és szerszámfára, 678 tm^3 hasábfára, 251 tm^3 dorongfára, 110 tm^3 galyfára és 243 tm^3 termelési apadékra esik, összesen (5800) ötezernyolczáz forint kikiáltási ár mellett a kolozsvári m. kir. erdőigazgatóság hivatali helyiségében folyó évi augusztus hó 12-ik napján d. e. 11 óraker megtartandó zárt írásbeli versenyzés utján felsőbb jóváhagyás fentartása mellett el fog adatni.

Az ajánlat csak írásbeli lehet, utó- vagy oly ajánlatok, melyekben a megállapított szerződési feltételektől eltérő kikötések foglaltatnak, figyelembe nem vétetnek.

Az írásbeli zárt ajánlatokban kiteendő, hogy ajánlattevő a tárgyalás alapját képező általános árverési és szerződési feltételeket ismeri és magát azoknak feltétlenül aláveti.

Az árverési és szerződési feltételek a földmivelésügyi m. kir. ministerium erdészeti főosztályában, a kolozsvári m. kir. erdő-

igazgatóságnál és a deési m. kir. erdőgononokságnál a hivatalos órákban bármikor megtekinthetők.

Ugyanakkor az ajánlatok helyes szerkesztésére és a bánatpénz letételére nézve felvilágosítás adatik.

Kolozsvár, 1898. június hó.

(13)

M. kir. erdőigazgatóság.

Tölgyfa eladási hidetés.

6300/1898. sz. — Mese községe „Kalte Au“ és „Grosswald“ nevű erdejében — felsőbb engedély alapján — 6941 darab tölgytörzset 42—130 *cm.* mellmagasságu átmérővel, 30186 *tm*³ fatömeggel, a melyből 16455 *tm*³ mű- és 13731 *tm*³ tűzifa van, nyilvános árverésen elad.

Becs- és kikiáltási ár 90036 frt 70 kr.

Az írásbeli zárt ajánlatokkal egybekötött nyilvános árverés Mese községében, a községi irodában folyó évi augusztus hó 22-én délelőtt 10 órakor fog megtartatni.

Az árverezni kívánók az árverés megkezdése előtt kötelesek az árverést vezető elnök kezéhez 9003 frt 67 krt készpénz vagy óvadékképes kötvényekben letenni.

Az árverési feltételek és a becslési jegyzőkönyv ezen hivatalos és Mese község irodái helyiségében a hivatalos órákban naponta reggel 8—12 és délután 2—6 óráig bármikor megtekinthetők.

Segesvártt, 1898. július hó 18-án.

(14)

A.-Keresdi járás főszolgabírója.

Árverési hirdetmény.

2878/1898. sz. — Alólirott erdőhivatal közhírré teszi, hogy az alább felsorolt tölgy- és bükkfa anyagoknak az erdőben tövön leendő eladása iránt f. é. augusztus hó 4-én délelőtt 10 órakor Zsarnóczán az erdőhivatal tanácstermében írásbeli zárt ajánlatok utján nyílt árverést tart.

Éladás alá kerül:

Tétele szám	Az erdőgondnokság megnevezése	A vágások üzemtervi megjelölése				A vágás neve	Az eladás alá kerülő törzsek darabszáma		Kikiáltási ár		Megjegyzés
		üzemosztály	vágássorozat	tag	osztág		tölgy	bükk	frt	kr.	
1	Garamrév	A	II	12	61	Tarvágás	986	—	2620	82	
2	"	"	III	15	21	"	1629	82	13836	61	
3	"	"	"	16	36	"	1214	—	11815	18	
4	"	"	"	18	72	"	216	—	1492	21	
						Összesen	4045	82	29765	82	
5	Geletnek	A	I	1	12	Tisztázó vágás	} 601	—	1604	84	
"	"	"	"	1	13	" "					
6	"	C	III	11	6	" "					
"	"	"	"	13	7	" "					664
"	"	"	"	13	8	Tarvágás					
						Összesen	1265	—	5654	96	
7	Selmeczbánya	A	I	1	7	Tarvágás	1247	—	6556	60	} Csak együttesen adatik el.
8	"	B	I	6	60	"	551	—	2198	28	
9	"	D	I	5	45	"	227	—	1050	78	
						Összesen	2025	—	9805	66	
10	Szélakna	—	I	1	10	Tarvágás	262	—	1723	08	
						A 4 gondnokságban összesen	7597	82	46949	52	

Az ajánlatok osztagonként teendők, tehát az összes fatömeg szándékolt megvétele esetében is osztagonként tüntetendő ki a megajánlott ár. A 7., 8., 9. tétel alatti vágások csakis együttesen adandók el. Bánatpénz gyanánt a kikiáltási ár 10⁰/₀-a teendő le. Az árverési és szerződési feltételek a szokásos hivatalos órák alatt az erdőhivatalnál megtekinthetők.

Utóajánlatok el nem fogadtnak.

Zsarnóczán, 1898. évi július hó 6-án.

(12)

M. kir. erdőhivatal.

Árverési hirdetmény.

2948/1898. sz. — A földmivelésügyi m. kir. Minister ur-
 Ő Nagyméltóságának f. évi június 28-án kelt 41375. sz. intézménye-
 alapján a dorgosi és berzovai erdőgondnokság 1899—1903. évi
 1099³ kat. hold kiterjedéssel bíró vágásaiban 1899. január 1-től
 bezárólag 1903. december végéig terjedő időszakon belül, azaz
 öt (5) év alatt kihasználandó 11335 m³ haszonfa, 14115 ürm.³
 hasáb-, 41210 ürm.³ dorong-tüzifa és 39702 koci galy- és rözsefa
 tövön való eladása iránt 116849 frt 60 kr. kikiáltási árral, továbbá
 az ezzel kapcsolatos, a faüzlettől el nem különíthető lalasincezi
 mészkőbánya, mészégetési jog, ehhez tartozó mészkemenczék és
 épületek 1899. május hó 1-től, 1904. április hó 30-ig, azaz öt (5)
 évi időszakra terjedő bértartam alatti haszonbérbeadása iránt egy
 (1) évi 4290 frt haszonbérnek, mint kikiáltási árnak alkalmazása
 mellett *Lippán, a m. kir. főerdőhivatalnál 1898. évi augusztus hó
 17-én délelőtt 10 órákor* zárt írásbeli ajánlatok tárgyalásával egybe-
 kötött nyilvános szóbeli árverés fog tartatni.

Bánatpénz a fenti faértéknek, valamint az évi haszonbér-
 összegnek tíz (10) százaléka, az 12114 frt.

Az árverési- és szerződési feltételek a nagyméltóságu föld-
 mivelésügyi m. kir. ministeriumnál, alólirt főerdőhivatalnál, vala-
 mint a dorgosi és berzovai m. kir. erdőgondnokságnál 1898. évi
 július hó 12-től kezdve megtekinthetők, átvehetők, s versenyezni
 kívánóknak alólirt főerdőhivatal által kívánságukhoz képest meg is
 küldetnek.

Szabálytalanul felszerelt, valamint elkésve, vagy táviratilag

benyújtott ajánlatok és utóajánlatok nem fogadtatnak el és az ajánlatok választása és elfogadása felett a földmivelésügyi m. kir. minister ur Ö Nagyméltósága tetszése szerint intézkedik.

Lippán, 1898. évi július hó 4-én.
(15) *Magy. kir. főerdőhivatal.*
(Utánnymás nem díjazatik.)

Faeladási hirdetmény.

2382/1898. sz. — A máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatóságához tartozó rónaszéki erdőgondnokság (B. ü. oszt. I. vgs. 5. t. 26., 27., 29., 30. és 31. oszt.) 100·5 kat. holdnyi vágás területéről 1898. és 1899. évben kihasználható mintegy 5354 darab, különféle vastagságú és hosszúságú, mintegy 11493 m^3 épületi- és műfára, 1822 m^3 hasábfára és 910 m^3 dorong- és galyfára becsült tölgyfakészletnek tövön való eladása iránt 110376 frt kikiáltási ár mellett 1898. évi augusztus hó 22-én délelőtt 10 órakor az alulirt erdőigazgatóságnál írásbeli zárt ajánlatok útján versenytárgyalás fog tartatni.

Az 50 krnyi bélyeggel, valamint a megajánlott vételár 10 0/0-ának megfelelő bánatpénzzel ellátott írásbeli zárt ajánlatban, a megállapított vételár számokkal és betűkkel tisztán kiírandó, valamint az is határozottan kijelentendő, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri és azoknak magát feltétlenül aláveti.

Az árverési- és szerződési feltételek ezen erdőigazgatóságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Utóajánlatok nem fognak tekintetbe vétetni.

M.-Sziget, 1898. július 10-én.
(17) *M. kir. erdőigazgatóság.*

(Utánnymás nem díjazatik.)

Árverési hirdetmény.

140/1898. sz. — A gödemesterházai Báró Bánffy-uradalom erdőhivatala kerületéhez tartozó gödemesterházai uradalmi erdőgondnokság Nagy- és Kis-Ilisna, Opri és Kukabércz erdőrészben,

vagyis A. üzemosztály I—IV. tagjában, az 1899. évtől, bezárólag 1918. évig, azaz 20 éven keresztül kihasználható, mintegy 21688 kat. hold kiterjedésű erdőterületen álló lucz-, kistrészből jegenyefenyő fakészletének terület szerint való eladása iránt, az alólírt uradalmi erdőhivatalnál folyó évi november hó 6-ik napján d. e. 9 órakor zárt ajánlati tárgyalással egybekötött nyilvános árverés fog tartatni.

A kikiáltási ár holdankint 300 forint.

Bánatpénz 10 ezer forint.

A bánatpénzzel és 50 krajczáros bélyeggel ellátott és kellően lepecsételt zárt írásbeli ajánlatok, a melyben világosan és határozottan kijelentendő, hogy ajánlattevő az árverési feltételeket ismeri és azoknak magát feltétlenül aláveti és a melyben a megajánlott holdankinti ár számokkal és betűkkel világosan kiírandó, az árverés megelőző nap délelőtti 12 órájáig az alólírt erdőhivatalhoz benyújtandók, megjegyezve, hogy az ajánlathoz az árverési feltételek az ajánlattevők által kir. közjegyző előtt alólírt példánya is becsatolandó.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

A feltételektől eltérő, vagy későn beérkezett ajánlatok figyelembe vételét nem fognak.

A versenyzők közötti szabad választás, illetőleg a tett ajánlatok és ígéretek elfogadásának, vagy visszautasításának jogát tekintet nélkül az ígért vagy ajánlott vételár összegére, Nagyméltóságú Báró Bánffy Dezső, mint tulajdonosnak tartatik fenn.

Az általános árverési és szerződési feltételek az alólírt erdőhivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők, illetve megvásárolhatók.

Szászrégen, 1898. évi július hó.

(18) *Báró Bánffy-uradalom gödemesterházi erdőhivatala.*

(Utánnomlás nem díjazatik.)

Pályázat erdőőri állásokra.

Az alólírt m. kir. erdőhivatal kerületében üresedésben lévő egy (1) III. osztályú faraktárőri, egy (1) IV. osztályú erdőőri és kettő (2) III. osztályú erdőlegényi, előléptetés esetén két (2)

II-od és két (2) III-ad osztályu erdőlegényi állomásra az állomány-szerű illetményekkel ezennel pályázat nyitattik.

Az ezen állomásokra pályázni kívánók felhivatnak, hogy az 1879. évi XXXI. t. cz. 37. §-ában előirt szakképzettségüket, az államerdzészet szolgálatába ujonnan belépni kívánók, azonfelül ép és erős testalkatukat, különösen jó látó-, beszélő- és halló-képességüket kincstári erdzészeti orvos, megyei főorvos, vagy honvéd törzsorvos által kiállított bizonyítványnyal, továbbá életkoruk és illetőségükről tanuskodó anyakönyvi kivonattal, valamint a hivatalos magyar nyelvnek szóban és írásban való tökéletes birását igazoló okmányokkal felszerelt és sajátkezüleg irt kérvényeiket 1898. évi szeptember hó 1-ig az alólírott m. kir. erdőhivatalnál nyujtsák be.

Apatinban, 1898. julius hó 1-én.

(19)

M. kir. erdőhivatal.

Faeladási hirdetmény.

1179/1898. sz. — Trencsén vármegye, zsolnai járás, Tyerchova község határában fekvő s ugyanazon község volt urbérései „Kicsera“ nevü erdejében előforduló 16—60 *cm.* mellmagassági átmérőjü 1032 drb luczfenyő és 243 drb jegenyefenyő szálfá 666·13 *m*³ becsült tiszta haszonfatömeggel, valamint 858 drb lucz- és jegenyefenyő pózna fog 1898. évi augusztus hó 30-ik napján délelött 10 óraker Tyerchova községben, a körjegyzői irodában zárt ajánlatokkal egybekötött nyilvános árverésen eladatni.

Kikiáltási ár 1500 frt 23 kr., ennek 10⁰/₀-a mint bánatpénz az árverés megkezdése előtt lefizetendő, — az írásbeli ajánlatokhoz pedig melléklendő.

Az árverési feltételek Tyerchován: a körjegyzői irodában; Zsolnán: a járási szolgabirói hivatalnál és Budatinban: a kir. erdőgondnokságnál megtekinthetők.

Kelt Tyerchován, 1898. évi julius hó 5-én.

Bednar Arnold,

körjegyző.

(20)

Rybár Máté,

községi biró.

Versenyárgyalási hirdetés.

5177/1898. sz. — Máramaros vármegye közigazgatási erdészeti bizottságának folyó évi 582. számú határozata alapján a ripinye-majdánkai volt urbéreszek erdejéből az 1897. évben engedély nélkül kitermelt és hatósági zár alatt levő fenyőszálfa mennyiség, a mely részben az erdőben fekszik, részben pedig onnan már kiszállított, folyó évi augusztus hó 15-ik napján délelőtt 10 órakor fog Ökörmező községben (posta- és távirada-állomás) a szolgabírói hivatalban zárt írásbeli ajánlat útján nyilvános árlejtésen eladni.

Az eladás tárgyát mintegy 17,648 darab 16,702 m^3 -re becsült fenyőszálfa és 32,500 darab drányicza képezi 22,000 frt becsértékben.

Versenyezni szándékozók a becsárnak 10⁰/o-át kötelesek készpénzben avagy óvadékképes értékpapirokban bánatpénzül ajánlatukhoz csatolni; ajánlatukban pedig a megajánlott árt. számokkal és betűkkel világosan kiírni és kijelenteni, hogy az árlejtés föltételeit ismerik és azokat kötelezőnek elfogadják.

A versenyárgyalás eredménye felett a vármegye közig. erdészeti bizottsága határoz.

A Nagy-Ág vizén való tutajozás biztosittatik.

Az árverési föltételek, valamint a részletes becslési munkát a zárgondnokságnál Majdánkán és az ökörmezői szolgabírói hivatalnál megtekinthetők.

Az árverési föltételek az érdeklődőknek postán is megküldetnek; ugyszintén a helyszinén is megadatik a kívánt felvilágosítás a zárgondnok által.

Utóajánlat el nem fogadtatik.

Ökörmezőn, 1898. július hó 9-én.

(21)

Szabó József,
főszolgabíró.

Vadászterület bérbeadása.

51025/1898. sz. — 1. A besztercebányai m. kir. erdőigazgatóság kerületéhez tartozó rezsőparti, 2. a máramaros-szigeti m. kir. erdőigazgatóság kerületéhez tartozó fejrpataki és rahói, 3. az

orsovai m. kir. erdőhivatal területéhez tartozó ogradinai erdőgondnokságok egész területén, valamint 4. a liptó-ujvári m. kir. főerdőhivatal területéhez tartozó teplicskai erdőgondnokságból alakított 2 vadászterületen gyakorolható vadászati jog bérbeadása iránt f. évi augusztus hó 21-én d. e. 10 órakor a felsorolt erdőhatóságok hivatali helyiségében ajánlati tárgyalás fog tartatni.

Bértartam az 1., 2. és 4. alattiaknál a f. évi szeptember hó elsejétől számítandó 10 év a 3. alattinál pedig 15 év.

Kikiáltási ár az 1.-nél 300 frt, a 2.-nál 300 és 500 frt, a 3.-nál az első három évre 300 frt, a további tizenkét évre 500 frt, a 4.-nél 300 frt, illetve 400 frt évente.

Az írásbeli zárt ajánlatban kiteendő, hogy ajánlattevő az árverési, valamint az ahhoz fűzött szerződési feltételeket ismeri s magát azoknak feltétlenül aláveti.

Az ezen területek kiterjedésére, vadállományaira, valamint az árverési feltételekre vonatkozó felvilágosítások a földmivelésügyi m. kir. ministerium erdészeti főosztályában s fenti hatóságok, illetve erdőgondnokságok hivatalos helyiségeiben, a hivatalos órák ideje alatt nyerhetők.

Pályázhat minden nagykoru magyar honpolgár.

Budapest, 1898. évi július hó 25-én.

(22) *Földmivelésügyi m. kir. Minister.*

Feladasi hirdetmény.

A temes-szlatinai m. kir. erdőgondnokság „A“ üzemosztályában a fennálló üzemterv szerint 1897. évtől bezárólag 1908. évig kihasználható területeken lévő bükk- és jegenyefenyőfakészletnek tövön, terület szerint két csoportba való eladása iránt az orsovai m. kir. erdőhivatalnál 1898. évi augusztus hó 8. napján d. e. 10 órakor zárt írásbeli ajánlatok útján versenytárgyalás fog tartatni.

Az I. csoportot a Riú-alb nevű 3. tag 80—124 osztágjai összesen 5241·3 k. hold térfogattal, a II. csoportot pedig a Hideg völgy nevű 4 tag 125—132., 142. és 133. osztágjai összesen 1625·7 k. hold térfogattal képezik.

Kikiáltási ár k. holdanként: az első csoport után 41 frt, a második csoport után 54 frt.

Az első csoport fájának hihasználásával kapcsolatban köteles lesz vállalkozó a fényesi kinstári vizifürészt is 500 frt évi bér mellett haszonbérbe venni.

Versenyezni lehet külön az első és külön a második csoportra, vagy együttesen is.

Az ivenként 50 kros bélyeggel és 1500 frt, illetve 1000 frt bánatpénzzel ellátott írásbeli zárt ajánlatok, melyekben a megajánlt kat. holdankénti vételár számokkal és betűkkel tisztán kiirandó, valamint az is kijelentendő, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri és magát azoknak feltétlenül aláveti, az árverés megkezdése előtt az orsovai m. kir. erdőhivatalnál nyújtandók be, a hol az árvezési és szerződési feltételek is megtekinthetők.

Utóajánlatok tekintetbe nem vétetnek.

(23)

Orsovai m. kir. erdőhivatal.

Pályázat.

1898/1011. sz. — A selmeczbányai m. kir. bányászati és erdészeti akadémián az Erdőrendezési és Beeslési tanszéknél üresedésbe jött tanársegédi állomás 3 évi időtartamra betöltendő.

Ezen állomásra csak okleveles erdész neveztetik ki évi hétszáz (700) forintnyi fizetés, egyszázöt forintnyi lakpénz és 20 (husz) köbméter tüzfajárandósággal.

Mindazok, akik ezen állomásra pályázni kívánnak, ezennel felhivatnak, végzett tanulmányukról, eddigi foglalkozásukról, katonai szolgálatuk teljesítéséről szóló bizonyítványokkal fölszerelt folyamodványukat előljáráóságuk útján f. é. augusztus hó 15-ig az akadémia igazgatóságánál benyújtani.

Ezen állomás betöltésénél azok fognak előnyben részesítettetni, akik az erdőrendezésnek mind külső, mind belső munkálatainál alkalmazva voltak.

Későbbben beérkező folyamodványok tekintetbe nem vétetnek. Selmeczbányán, 1898. évi július 22.

M. kir. bányászati és erdészeti akadémia igazgatósága.

(24)

Fekete.

Pályázati hirdetés.

50,564/1898. sz. — Az okszerű vadtenyésztés előmozdítása és a szakismeretek szélesebb körben való terjesztése céljából, egy illusztrált népszerű vadászati mű megírására, ezzel nyílt pályázat hirdetik, az alábbi feltételekkel.

Kivántatik egy népszerű vadászati szakmunka, mely a vadtenyésztés és a vadászat okszerű gyakorlása tekintetében utmutatóul szolgálva, a m. kir. erdőéri szakiskolákon is tankönyvül legyen használható. Megkivántatik ennélfogva, hogy a mű röviden és világosan legyen megírva és hazai vadászható állatfaunánk lehető röviden tartott természetrajzi leírásán kívül, felölelje a vadtenyésztés, óvás és gondozás összes tudnivalóit; utmutatást nyújtson a kártékony állatok és ragadozó vadak irtására; ismertesse a vadászati felszereléseket, vadászati segédeszközöket, fegyvereket, vadászbeket, vadfogó eszközöket stb., szóval kiterjeszkedjék a hadászatnak és azzal kapcsolatos tudnivalóknak összességére. Terjedelme lehet 10—12 nyomtatott iv. Írói díj nyomtatott ivenként 50 ft. A munka a földmivelésügyi m. kir. ministerium tulajdona marad, mely annak kiadása iránt saját hatáskörében intézkedik.

A pályaművek legkésőbb 1899. évi deczember 31-én déli 12 óráig, a m. kir. földmivelésügyi ministerium elnöki osztályánál nyújtandók be.

Budapest, 1898. évi július hó 22-én.

(25)

A m. kir. földmivelésügyi ministerium.

Faeladási hirdetés.

1894/1898. sz. — Hosszúfalu, brassómegeyi község írásbeli ajánlati verseny útján eladja a „B” üzemosztály 1-ső vágássorozatából az első 5 év alatt üzemtervszerűleg kihasználható fatömegeket:

1. A „hidegvölgyi” rendes vágásból 34,000 m^3 -re becsült bükkfát.

2. A „tészlai” rendkívüli vágásból 63,000 m^3 -re becsült bükkfát.

Mindkettő ipari célokra is feldolgozható. Közlekedési viszonyok kedvezőek; vasut közel, munkás és fuvaros elég van.

Zárt írásbeli ajánlatok, melyekhen bánatpénzül az elsőre nézve 340 frt, az utóbbira 504 frt melléklendő, folyó évi augusztus 25-én délelőtt 10 óráig nyujtandók be a községi előljáróshoz.

Ajánlat mindkettőre együttesen is tehető.

Részletes felvilágosítás is nyerhető a községi előljárósnál, vagy a kezelő hosszufalusi m. kir. erdőgondnokságnál, hol az árverezés és szerződési feltételek is megtekinthetők.

Hosszufalu (Brassó vármegye), 1898. július 20-án.

Az előljáróság.

Lukács Károly,
jegyző.

Islík András,
főbíró.

(26)

Faeladási hirdetmény.

5454/1898. sz. — Máramaros vármegye közigazgatási erdészeti bizottságának f. évi 252. számú határozata alapján közzéteszem, hogy szolymai volt urbéresek tulajdonát képező erdőből engedély nélkül kivágott s a Nagy-Ág folyó szolymai partján levő 550 drb fenyőszálfa 456.81 m^3 tartalommal folyó évi augusztus hó 12-én d. e. 10 órai kezdettel Majdánkán a községházánál szó- és írásbeli árverés útján fog eladatni.

Kikiáltási ár 1637 frt 65 kr., amelynek 10%-a bánatpénz.

Az árverési feltételek a majdánkai kir. erdőgondnokságnál és az ökörmezői szolgabírói hivatalnál megtekinthetők.

Ökörmezőn, 1898. évi július hó 23-án.

Szabó József,
főszolgabíró.

(27)

Árverési hirdetmény.

6600/1898. sz. — A bogdáni volt urbéresek „Kvaszni“ nevű erdőrészében a nagym. földmivelésügyi m. kir. ministerium 1897. évi 50,951. I. 3. sz. magas rendeletével engedélyezett 32'82 kat. hold területén található mintegy 9437 m^3 -re becsült lucz- és jegenyefenyőkészlet f. évi augusztus 8-án d. e. 10 órakor

Bogdán községhezánál 15,892 frt 30 kr. kikiáltási ár mellett, zárt ajánlattétellel egybekötött nyilvános szóbeli árverésen el fog adatni.

Árverezni szándékozók kötelesek az árverés megkezdése előtt bánatpénz fejében a becsár 10⁰/o-át, 1590 frtot az árverező bizottsági elnök kezéhez készpénzben letenni.

Zárt és kellő bánatpénzzel ellátott írásbeli ajánlatok, melyekben árverezők kijelenteni tartoznak, hogy az árverési feltételeket ismerik s magokat azoknak alávetik, a szóbeli árverés megkezdéseig elfogadtatnak, utóajánlatok azonban figyelembe vétetni nem fognak.

Az árverési feltételek a tiszavölgyi járás főszolgabirójánál Rahón, valamint a tiszavölgyi felső m. kir. erdőgondnokságnál Fejérpatakon a rendes hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Rahón, 1898. évi július 23-án.

Pogány Zsigmond,
főszolgabíró.

(28)